

ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ
МАЛІНОВСЬКА ЮЛІЯ СЕРГІЇВНА

ПОГОДЖЕНО

Управління розвитку міського господарства та капітального
будівництва Бахмутської міської ради

В.о. начальника Управління
розвитку міського господарства
та капітального будівництва
Бахмутської міської ради

Надія ТРОФИМОВА

2021 рік

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

«ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ
ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ТЕРИТОРІЇ
БАХМУТСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОБ'ЄДНANOЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА
2021-2025 РОКИ»

ФО-П

Юлія МАЛІНОВСЬКА

смт Пісочин

2021

Зміст

Назва розділу	Стор.
Вступ	3
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	12
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	17
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	44
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	56
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	58
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	67
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	71
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	73
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення.	76
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення	79
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	80
12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку	83

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів та населених пунктів. Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів та програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – CEO) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявити та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою CEO є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів і підготовці планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу CEO, пов'язані з розвитком стратегічного планування національної практики застосування екологічної оцінки.

Нормативно-правова база проведення CEO в Україні

Основними міжнародно-правовими документами щодо проведення CEO є: Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифіковано Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегії) державної екологічної політики на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі CEO згадується в основних інструментах реалізації державної екологічної політики. Тобто стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля – дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки тощо.

CEO в Україні здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу

на довкілля»), або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі – території з природоохоронним статусом).

Об'єкт СЕО і рівень планування

Об'єкт стратегічної екологічної оцінки – проект «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» (далі – Програма) є документом державного планування місцевого рівня, яким визначаються створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти.

У зв'язку з необхідністю внесення додаткових заходів до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 23.12.2020 № 7/3-64 (зі змінами), яка, відповідно до висновку робочої групи з організації і проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, які розробляються та/або підлягають затвердженню Бахмутською міською радою (далі – Робоча група) від 10.12.2020 № 845/04, згідно протоколу № 9 від 10.12.2020 засідання Робочої групи, не проходила процедуру СЕО, керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» щодо проходження процедури СЕО до Програми, постанала необхідність проходження процедури стратегічної екологічної оцінки до Програми в повному обсязі.

Програму розроблено враховуючи результати громадського обговорення проекту Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, у зв'язку із закінченням терміну дії Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на 2018-2020 роки, відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про житлово-комунальні послуги», «Про питну воду та питне водопостачання», «Порядку розроблення, фінансування, моніторингу міських цільових програм та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням Бахмутської міської ради від 22.02.2017 №6/98-1780 (зі змінами), керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів, державних, регіональних та галузевих програм у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Ініціатором розроблення Програми є Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради, розробником та співрозробником Програми – є Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради та Комунальне підприємство «БАХМУТ-ВОДА» (далі – КП «БАХМУТ-ВОДА»). Учасниками Програми – є КП «БАХМУТ-ВОДА».

Головною метою Програми є створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно-обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти. Термін реалізації Програми: 2021-2025 роки. Етапи реалізації Програми: 1 етап: 2021-2022 роки

2 етап: 2023-2025 роки.

У Програмі передбачено природоохоронні заходи, спрямовані на покращення екологічного стану регіону, у відповідності до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Основними завданнями Програми є:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Виконанням Програми є забезпечення споживачів послугами водопостачання та водовідведення в достатній кількості з високою якістю при оптимальних, економічно обґрунтованих тарифах, які забезпечують беззбиткове функціонування підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Джерела фінансування Програми є кошти державного бюджету, обласного бюджету, бюджету Бахмутської міської територіальної громади: кошти підприємства та кошти інших джерел. Обсяг фінансування Програми визначається щороку та затверджується Бахмутською міською радою на відповідний фінансовий рік.

Основними результатами, яких планується досягнути є:

1. Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км.
2. Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км.
3. Збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць.
4. Скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті на 3,3 %.

Програма передбачатиме реалізацію видів діяльності щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, одночасно виконуються два критерії визначені статтею 2 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Таким чином, проведення процедури стратегічної екологічної оцінки Програми є обов'язковим.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для впровадження природоохоронних, ресурсозберігаючих технологій та заходів, спрямованих на запобігання, зменшення та усунення забруднення довкілля в процесі стратегічного планування.

Структуру Програми побудовано відповідно до вказаних пріоритетних напрямів розвитку

Напрямок 1. Охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

Напрямок 2. Розвиток та реконструкція систем водопостачання.

Напрямок 3. Покращення умов експлуатації мереж.

Напрямок 4. Розвиток та реконструкція систем водовідведення.

Напрямок 5. Поліпшення якості питної води.

Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради здійснює координацію та забезпечує виконання Програми. Міська рада здійснює контроль за ходом реалізації Програми та ефективним використанням коштів.

Проектом змін до Програми передбачено внесення додаткових заходів, а саме: «Реконструкція системи водопостачання Кліщіївського водозабору м. Бахмут», «Будівництво каналізаційної насосної станції по пров. Першотравневого, б/н в м. Бахмут Донецької області».

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Задля забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку ДДП з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку території Бахмутської міської територіальної громади, на замовлення Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради

Фізичною особою-підприємцем Маліновською Юлією Сергіївною розроблено Звіт про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки».

Рівень планування – місцевий.

СЕО та стадії її здійснення

Стратегічна екологічна оцінка виконується відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», статті 5 Закону України «Про державні цільові програми», постанови Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження порядку розроблення та виконання державних цільових програм», зі змінами у звіті про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування Програми, що розробляється згідно Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, в обсягах визначених вимогами статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Програми.

Для розробки СЕО передбачається:

- проведення аналізу існуючих матеріалів щодо стану довкілля (доповідь про стан довкілля, дані моніторингу стану довкілля, статистичні дані та таке інше);
- лабораторні дослідження стану довкілля та їх аналіз (у разі необхідності);
- проведення незалежний експертних оцінювань та наукових досліджень (у разі необхідності).

Запропонована методологія проведення СЕО Програми, як і методологія розроблення самої Програми, складається з шести етапів:

Етап 1. Підготовчий

1.1. Прийняття рішення про проведення СЕО. На даний момент в Україні не визначена законодавча процедура проведення СЕО. Тому рішення щодо проведення СЕО може бути прийнято Бахмутською міською радою.

1.2. Створення робочої групи з СЕО та забезпечення її постійної взаємодії з усіма розробниками Програми. Робоча група може формуватися з представників органів влади та місцевого самоврядування, експертів з охорони довкілля, експертів з СЕО, науковців, представників громадськості та інших заінтересованих сторін. Робочій групі має бути забезпечений вільний доступ до інформації та можливість надавати коментарі й рекомендації розробникам Програми.

1.3. Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях. СЕО передбачає необхідність проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я, яким має бути надана можливість прокоментувати проект Програми та звіт про СЕО.

1.4. Визначення кола заінтересованих сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до участі та консультацій. Успішна та ефективна участь громадськості є важливою для успіху СЕО. Відповідно до Протоколу про СЕО громадськості мають бути надані можливості для участі в СЕО. Проект Програми та звіт про СЕО мають бути своєчасно доведені до відома громадськості. Заінтересованій громадськості повинна бути надана можливість висловити свою думку щодо проекту Програми, а також щодо звіту про СЕО.

1.5. Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в статті 5 «Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська конвенція). Інформування громадськості є важливою складовою на усіх етапах СЕО. На підготовчому етапі необхідно проінформувати про початок процесу СЕО та формування Робочої групи з СЕО.

Етап 2. Визначення сфери охоплення СЕО

2.1. Визначення ключових регіональних екологічних проблем. Огляд екологічних проблем необхідний для того, щоб допомогти зосередити СЕО на тих складових довкілля, які є важливими для регіону. Група з СЕО має визначити головні регіональні екологічні проблеми на основі наявних аналітичних матеріалів. Рейтинг цих проблем може бути визначений шляхом експертного опитування членів робочої групи з СЕО, а також більш широкого соціологічного опитування.

2.2. Визначення просторових і часових меж оцінки. Просторовий масштаб оцінки має охоплювати природні, соціально-економічні та культурні ресурси та регіональні взаємозв'язки між ними, а також практику землекористування, на яку може потенційно вплинути будь-який з альтернативних сценаріїв, розроблених для регіону. Ідеальними є випадки, коли просторові межі оцінки співпадають з природними межами річкових басейнів, геологічних регіонів або екосистем.

2.3. Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація має бути включена до звіту про СЕО.

Етап 3. Оцінка екологічної ситуації на території області

3.1. Збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Необхідно визначити складові довкілля (як екологічні, так і соціально-культурні), на яких буде зосереджено увагу регіональної СЕО. Важливо визначити ключові показники, які характеризують стан складових довкілля. Ці показники дозволять особам, що приймають рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни і створюватимуть зворотний зв'язок, а також тих параметрах, моніторинг яких буде ефективним. Зібрана інформація дозволить оцінити поточний стан довкілля.

3.2. Проведення SWOT-аналізу з точки зору екологічної ситуації. SWOT-аналіз дозволяє виявити сильні і слабкі сторони екологічної ситуації на території громади, а також можливості й загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію. Виявлення загроз сприятиме оцінці їхнього впливу на довкілля, а визначення можливостей сприятиме пошуку шляхів зменшення впливу планованої діяльності на довкілля.

3.3. Проведення аналізу трендів стану довкілля. Якісна оцінка екологічних проблем регіонального розвитку в минулому є основою для початку розроблення документації з СЕО. В багатьох випадках 50% і більше загального часу на проведення СЕО витрачається саме на визначення базового рівня стану довкілля.

Етап 4. Проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність національним і регіональним екологічним цілям)

4.1. Оцінка ступеню врахування національних і регіональних екологічних цілей в заходах і проектах Програми. Група з СЕО оцінює ступінь врахування природоохоронних національних і регіональних цілей в рамках запропонованої Програми. Для цього використовуються екологічне законодавство, стратегічні документи національної екологічної політики, регіональні стратегічні документи та національні й регіональні екологічні програми.

4.2. Проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей. Результати оцінки ступеню врахування екологічних цілей слід обговорити з громадськістю для того, щоб зібрати зауваження та пропозиції і врахувати їх в документації з СЕО.

4.3. Визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру. Чинники змін у регіоні можуть бути антропогенними або природними. До таких чинників відносять також регіональну політику та управлінські дії. Зміни екологічної ситуації в області часто обумовлені взаємодією економічних, адміністративних, демографічних і соціально-культурних чинників, а також рівнем розвитку промисловості, сільського господарства, науки і технологій. Чинниками регіональних змін можуть бути розширення або скорочення певних галузей економіки (гірничодобувна промисловість, енергетика, сільське господарство, переробна промисловість, лісове господарство тощо); зміна моделей міського та сільського розвитку; розширення або звуження взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадськими

організаціями; зміни чисельності населення в регіоні; зміни у практиці землекористування тощо. Важливо також виокремити чинники регіонального рівня і чинники, пов'язані з національними, міжнародними та глобальними впливами. Чинники більш високого (надрегіонального) рівня часто пов'язані з національною політикою та міжнародними угодами, спрямованими, наприклад, на збалансований розвиток, збереження біорізноманіття, протидію зміні клімату.

4.4. Проведення оцінки впливу Програми на складові довкілля. У випадку, коли у Програмі передбачаються конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, група з SEO оцінює вплив пропонованих заходів на складові довкілля (вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну). У випадку, коли неможливо чітко визначити територіальну прив'язку конкретних заходів і проектів, оцінка впливів Програми ґрунтується на експертній оцінці членів робочої групи з SEO. Для оцінки впливу можуть бути використані контрольні переліки, а також матриці взаємодій, конфліктів і синергізмів.

4.5. Проведення оцінки впливу Програми на стан здоров'я населення. У випадку, коли в Програмі передбачаються конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, група з SEO оцінює вплив пропонованих заходів на стан здоров'я населення. У випадку, коли неможливо чітко визначити територіальну прив'язку конкретних заходів і проектів, оцінка впливів Програми ґрунтується на експертній оцінці членів робочої групи з SEO. Для оцінки впливу можуть бути використані контрольні переліки, а також матриці взаємодій, конфліктів і синергізмів.

Етап 5. Розроблення документації з SEO та передача на затвердження

5.1. Підготовка звіту про SEO та рекомендацій щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Програми. Усі етапи проведення SEO мають знайти своє відображення в звіті про SEO. На основі проведеного аналізу група з SEO готує рекомендації щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Програми.

5.2. Обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених органів влади та громадськості. Обговорення документації з SEO є суттєвою складовою SEO, оскільки це дозволяє не лише ознайомити громадськість з результатами SEO, а й зібрати пропозиції заінтересованих органів влади та громадськості до Програми. Заінтересовані органи влади можуть оцінити правильність організації процесу SEO та оцінити якість документації з SEO.

5.3. Розроблення остаточного проекту документації з SEO та передача в обласну державну адміністрацію/міську раду для розгляду. Група з SEO забезпечує врахування в звіті про SEO рекомендацій заінтересованих органів влади та громадськості. Звіт про SEO, розроблений в процесі SEO, передається регіональним органам влади для розгляду та ухвалення. Загалом, рекомендації SEO мають бути максимально враховані в кінцевому варіанті Програми.

5.4. Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з SEO має розміщуватися на веб-сайтах міської ради поряд із затвердженою Програмою.

Етап 6. Моніторинг фактичного впливу впровадження Програми на довкілля

6.1. Створення системи моніторингу та оцінки впливу Програми на довкілля. Документація з SEO має містити пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження Програми на довкілля. Ця система має враховувати той факт, що планування регіонального розвитку – це поступовий процес, який залежить від розроблення та схвалення Програми, відбору проектів з її реалізації, моніторингу фактичного впливу та запуску нового циклу планування. SEO має бути складовою частиною усіх цих етапів планування. У зв'язку з цим, хід реалізації Програми необхідно контролювати з врахуванням: 1) показників, які характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації Програми; 2) результатів оцінки впливу на

довкілля окремих проектів, які виконуватимуться в рамках Програми.

6.2. Утворення робочого органу з моніторингу впливу Програми на довкілля. Для моніторингу впливу Програми на довкілля має бути створений робочий орган. Цей орган може функціонувати у складі робочої групи з моніторингу Програми. До його складу можуть увійти члени робочої групи з СЕО, а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

Слід зазначити, що СЕО визначаються умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів), ймовірні наслідки від такої діяльності та об'єктів, інше.

Під час підготовки звіту про СЕО в якості джерела необхідної інформації будуть використовуватися нормативно-правові акти, матеріали щорічних доповідей про стан довкілля та соціально-економічне становище, матеріали науково-дослідних робіт, архівні матеріали, відкритих даних з офіційних вебсайтів.

В зв'язку з тим, що стратегічні рішення завжди приймаються в умовах дефіциту інформації і закрити всі прогалини в рамках СЕО не можливо, да і це не має практичного сенсу. Частина важливих досліджень, Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, рекомендується перенести на більш низькі рівні планування, в тому числі на рівень реалізації конкретної планованої діяльності, що визначена вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Передбачається проведення цільового аналізу та буде здійснена оцінка наслідків реалізації ДДП.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

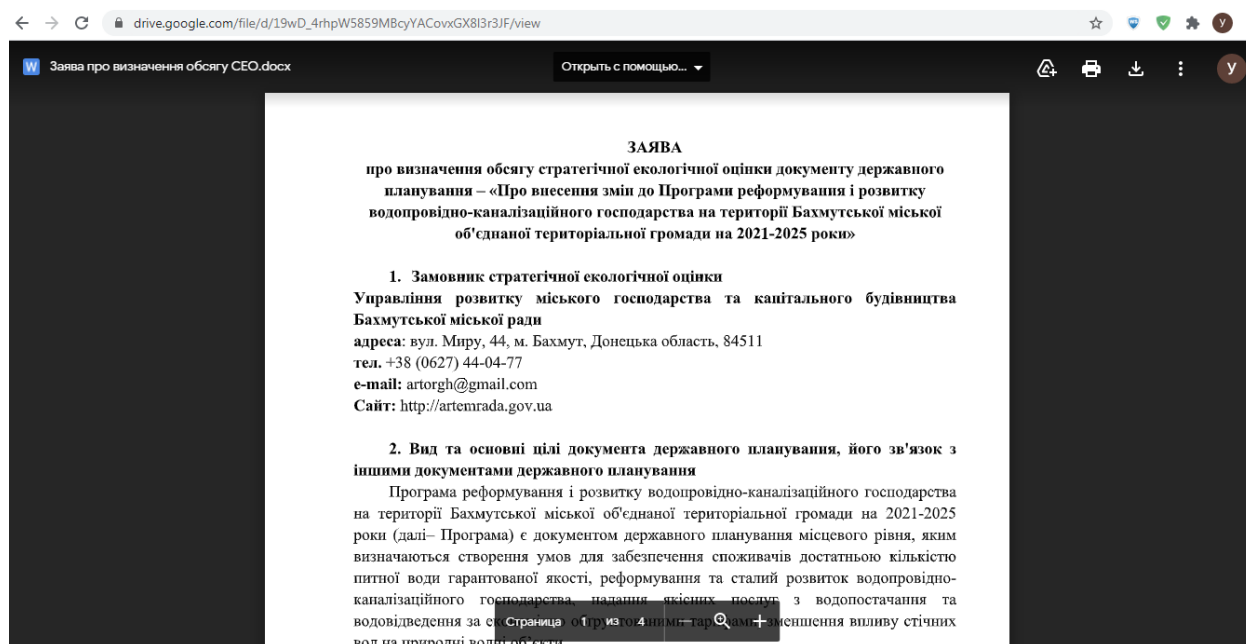
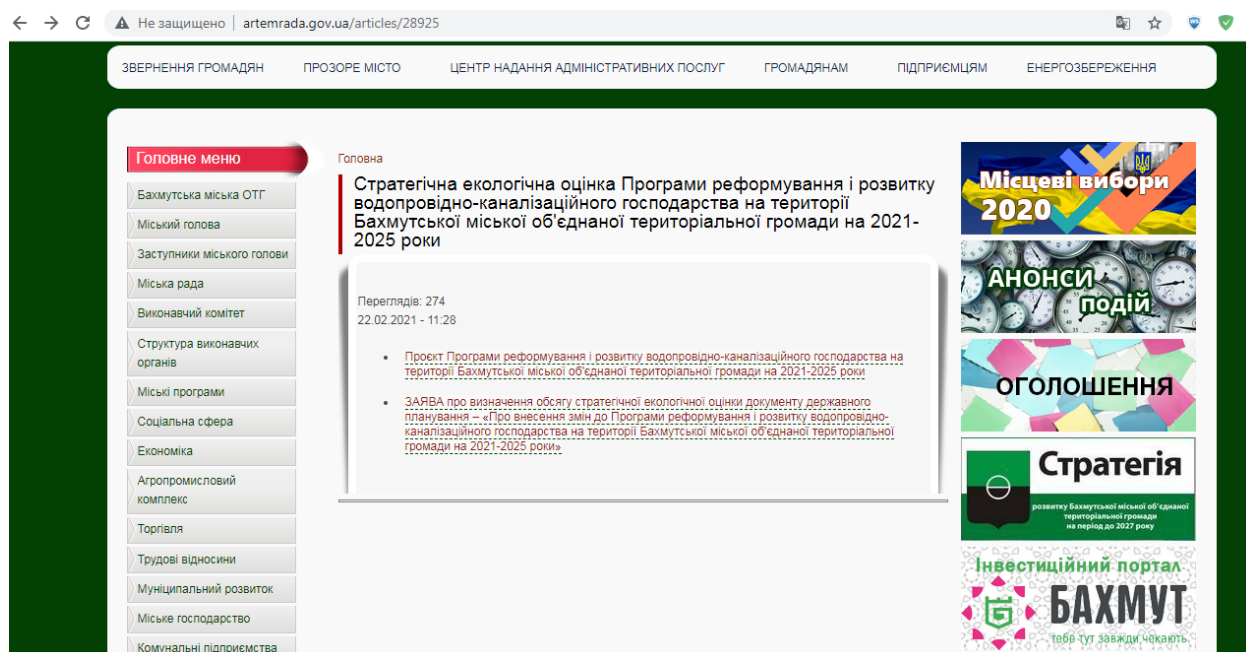
В рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» складено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки опубліковано у друкарських засобах масової інформації, а саме:

- газета «События» №8 (1416) від 24.02.2021 року;
- газета «Вперед» №8 (19021) від 24.02.2021 року.

Замовником ДДП – Управлінням розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради забезпечується вільний доступ громадськості до документів протягом усього строку громадського обговорення в приміщенні Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради за адресою: 84511, Донецька область, м. Бахмут, вул. Миру, 44.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Замовником ДДП оприлюднено заяву про визначення обсягу СЕО проекту документу державного планування «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» шляхом розміщення на офіційному вебсайті Бахмутської міської ради, з яким можна ознайомитися за посиланням <http://artemrada.gov.ua/articles/28925>.

Рисунок 1.1 Місце розміщення заяви про визначення обсягу SEO проекту ДДП «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» на офіційному вебсайті Бахмутської міської ради.

Протягом строку громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

Також заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки ДДП було надіслано органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я.

В листі від 03.03.2021 №10-15/973/90-21 від Департаменту екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації були отримані зауваження та пропозиції стосовно визначення обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, та визначена низка питань, яким необхідно приділити увагу під час виконання стратегічної екологічної оцінки. Надані

пропозиції були враховані під час здійснення СЕО та підготовки звіту, у відповідності до вимог діючого природоохоронного законодавства, Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України.

Листом від 24.03.2021 №01-21/1040/0/71-21 Департамент охорони здоров'я Донецької облдержадміністрації повідомив про відсутність зауважень до обсягу та рівня деталізації інформації стратегічної екологічної оцінки.

1. Зміст та основні цілі документу державного планування. Його зв'язок з іншими документами державного планування.

Головним завданням «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» є розвиток та реконструкція систем водопостачання та водовідведення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

Основною метою Програми є створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Програма є планом реальних дій і інструментом для організації органом місцевого самоврядування та комунальним підприємством «БАХМУТ-ВОДА» успішного розвитку і нарощування добробуту громади, підвищення її престижу, співпраці між владними структурами, діловими колами, громадськими організаціями, всіма верствами населення у вирішенні проблем розвитку Бахмутської міської ОТГ.

Програма визначає цілі, пріоритети та прогностичні показники розвитку водопровідно-каналізаційного господарства Бахмутської міської територіальної громади на 2021-2025 роки, а також заходи, спрямовані на забезпечення необхідних умов для стабілізації економіки, подальшого зростання та запобігання економічному спаду.

Програма, у процесі її виконання, може уточнюватися. Зміни і доповнення до Програми затверджуються рішеннями сесії міської ради.

Програма містить додатки:

- Заходи з реалізації Програми (додаток 1);
- Показники результативності Програми (додаток 2);
- Ресурсне забезпечення Програми (додаток 3).

Досягнення поставленої мети проектом ДДП «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» буде здійснюватися через реалізацію пріоритетів у визначених цілях, а саме: розробка комплексу конкретних заходів, які забезпечують стале функціонування і розвиток водопровідно-каналізаційного господарства на період до 2025 року відповідно до визначеної мети.

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок бюджетних коштів та коштів інших джерел, не заборонених законодавством.

Ресурсне забезпечення Програми наведено у Додатку 3 до Програми.

Очікувані результати з реалізації Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки

Виконання Програми дозволить досягнути наступних показників:

1. Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км.
2. Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км.
3. Збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць.
4. Скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті на 3,3 %.

Показники результативності Програми наведені у Додатку 2 до Програми.

Серед основних заходів Програми, що мають безпосередній вплив на навколишнє середовище, можна виділити:

- Реконструкція системи водопостачання Кліщіївського водозабору м. Бахмут;
- Будівництво каналізаційної насосної станції по пров. Першотравневому, б/н в смт Красна Гора м. Бахмут Донецької області та інше.

З метою реалізації заходів Програми заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проектів, серед яких можуть бути проекти, які відповідно до пунктів 1, 3, абз. 10, 17 пункту 10, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Аналіз ДДП «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки»

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку Програма враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, та екосистемний підхід та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління та врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження ДДП.

Програма розробляється з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, схваленої Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегії розвитку Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на період до 2027 року, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 21.04.2020 року №6/141-2949;
- Програма економічного і соціального розвитку території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік затверджена рішенням Бахмутської міської ради від 23.12.2020 №7/3-72.

Регіональних природоохоронних програм:

Комплексна Програма охорони навколишнього природного середовища території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, затверджена рішенням Бахмутської міської ради від 27.01.2021 №7/4-107.

Серед основних заходів Програми можна виділити:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Таблиця 1.1. Аналіз відповідності визначених цілей охорони довкілля щодо виявлених проблем в інших актах законодавства.

Сфери охорони довкілля	Основні виявлені проблеми, пов'язані із проектом ДДП	Стратегічні цілі інших актів законодавства, які мають відношення до виявлених проблем
Атмосферне повітря	Можливе створення джерел викиду в атмосферне повітря від підприємств та можливе збільшення автотранспорту в районі провадження заходів та проектів Програми. З метою поліпшення екологічної ситуації в ОТГ та для зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Програмою заплановані заходи, що відповідають основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України.	Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки. Зменшення обсягу викидів загальнопоширених забруднюючих речовин: стаціонарними джерелами на 25 відсотків від базового рівня. Визначення цільових показників вмісту небезпечних речовин в атмосферному повітрі, зокрема для важких металів, неметанових летких органічних сполук, завислих часток пилу (діаметром менше 10 мікрон) та стійких органічних забруднюючих речовин з метою їх врахування при встановленні технологічних нормативів викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.
Водні ресурси	Створення нових суб'єктів водоспоживання та водовідведення під час провадження заходів та проектів Програми. З метою поліпшення екологічної ситуації, підвищення рівня екологічної безпеки в ОТГ та для охорони, раціонального використання водних ресурсів Програмою заплановані заходи з розвитку та реконструкції систем водопостачання, будівництва, реконструкції та капітального ремонту систем каналізаційних мереж, каналізаційних напірних колекторів, каналізаційних насосних станцій, очисних споруд та гідроспоруд, здійснення робіт з	Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки. Реформування сфери охорони та відтворення вод, раціонального використання водних ресурсів. Реконструкція існуючих та будівництво нових очисних споруд з метою зниження на 15 відсотків рівня забруднення вод забруднюючими речовинами (насамперед органічними речовинами, сполуками азоту і фосфору), а також зменшення на 20 відсотків (до базового року) скиду недостатньо очищених стічних вод.

	благоустрою, розчистки та поліпшення санітарного, екологічного стану поверхневих водних об'єктів, а також встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів, які відповідають основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України	
Земельні ресурси	Можливий вплив на ґрунтовий покрив при будівельних роботах, антропогенна трансформація рельєфу внаслідок провадження заходів та проектів Програми. З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів Програмою заплановані заходи, що відповідають основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України.	Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки. Забезпечення повного врахування природоохоронних вимог під час вирішення питань щодо зміни цільового призначення земельних ділянок для розміщення об'єктів будівництва.
Управління відходами	Можливе утворення нових джерел відходів промислового та побутового характеру внаслідок провадження заходів та проектів Програми. З метою поліпшення екологічної ситуації в області, для мінімізації утворення, сортування, переробки та безпечної утилізації або захоронення відходів Програмою заплановані заходи, що відповідають основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України.	Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки. Мінімізація утворення, сортування, переробка та безпечна утилізація або захоронення відходів. Збільшення в 1,5 рази обсягу заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини.

Цільовий аналіз ДДП

При проведенні цільового аналізу формується перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, і здійснюється подальший аналіз проекту ДДП на відповідність цим цілям.

Перелік цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, необхідних для проведення цільового аналізу формуються на етапі визначення обсягу СЕО.

На етапі складання звіту про СЕО проводиться аналіз основних елементів проекту ДДП на його відповідність цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення. Якщо проект ДДП включає певні заходи, важливо оцінити відповідність цих заходів цілям з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Таблиця 1.2. Аналіз відповідності визначених цілей охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення з основними елементами проекту ДДП.

Цілі з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення	Пріоритетні завдання проекту ДДП
1. Охорона атмосферного повітря.	Здійснення заходів щодо покращення стану атмосферного повітря, що передбачає реалізацію заходів з переоснащення виробництва із впровадженням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосуванням сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів.
2. Охорона та раціональне використання водних ресурсів.	Покращення екологічного стану водойм міста, що передбачає реалізацію заходів, спрямованих на поліпшення гідрологічного, санітарного, технічного стану та якості води; зменшення зон підтоплення; створення водоохоронних зон, зменшення впливу промислових та інших виробничих об'єктів на рівень забруднення підземних вод, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів.
3. Охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу)	Реалізація заходів щодо рекультивації порушених земель; забезпечення застосування раціональних, екологічно безпечних технологій видобування корисних копалин.
4. Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів.
5. Розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці	Розроблення регіональних екологічних програм; проведення наукових досліджень, які сприятимуть вирішенню екологічних питань; забезпечення проведення оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки; підвищення рівня обізнаності населення з питань охорони довкілля, екологічна освіта і виховання.

Таким чином, заходи, які заплановані ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» відповідають екологічним цілям, встановленим на національному та регіональному рівнях. ДДП враховує їх і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Враховуючи географічне розташування об'єкту стратегічної екологічної оцінки, при затвердженні та впровадженні ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» запропоновані заходи не матимуть транскордонного впливу.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)

Територія, що розглядається ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» – Бахмутська міська об'єднана територіальна громада Донецької області була утворена 26 червня 2019 року, в зв'язку з добровільним приєднанням сіл та селищ Бахмутського району Донецької області, а саме: селища Опитне, селища Зеленопілля, селища Ягідне, с. Іванград (Опитненська сільська рада), с. Іванівське, с. Андріївка, с. Берхівка, селища Хромове, с. Кліщіївка (Іванівська сільська рада), с. Зайцеве, с. Вершина, с. Весела Долина (Зайцівська сільська рада), с. Покровське, с. Нова Кам'янка (Покровська сільська рада), с. Клинове, с. Відродження, с. Мідна Руда (Клинівська сільська рада).

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 710-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Донецької області», до складу Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади входить: міста 1; селища міського типу 1; 13 сільських та 4 селищних населених пунктів: місто Бахмут, яке є адміністративним центром, Зайцівська (Бахмутський район) Іванівська (Бахмутський район) Клинівська (Бахмутський район) Опитненська (Бахмутський район) Покровська (Бахмутський район) територіальні громади.

Загальна кількість жителів громади становить 73,826 тис. осіб. Площа території громади – 435,991 км² (1,64% від площі області).

Відповідно до рішення сесії Бахмутської міської ради 6 скликання від 26 червня 2019 року №6/131-2617 утворено 5 старостинських округів: Зайцівський старостинський округ, Іванівський старостинський округ, Клинівський старостинський округ, Опитненський старостинський округ та Покровський старостинський округ.

Таблиця 2.1 Відомості про населені пункти, що увійшли до складу Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади (за статистичними даними).

Найменування територіальних громад та населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 01.01.2020 (тис. осіб)	Загальна площа території, км ²
<i>Бахмутська міська об'єднана територіальна громада</i>		435,991
м. Бахмут	73,226	36,96
смт Красна Гора	0,6	1,64
<i>Зайцівський старостинський округ:</i> с. Зайцеве, с. Вершина, с. Весела Долина.	1401	85,659
<i>Іванівський старостинський округ:</i> с. Іванівське, с. Андріївка, с. Берхівка, с. Кліщіївка, селище Хромове	3320	121,183
<i>Клинівський старостинський округ:</i> с. Клинове, с. Відродження, с. Мідна Руда.	918	70,104
<i>Опитненський старостинський округ:</i> селище Опитне, селище Зеленопілля, селище Ягідне та село Іванград.	2663	31,819
<i>Покровський старостинський округ:</i> с. Покровське, с. Нова Кам'янка	1078	85,626

Бахмутська міська об'єднана територіальна громада розташована на північному схилі Донецької височини і являє собою підвищену хвилясту рівнину з інтенсивним долинним і яружно-балочним розчленуванням.

В геологічному відношенні територія громади припадає на південно-західний схил Артемівського антиклінального підняття, комплекс порід якого містить відкладення четвертинного, неогенового, палеогенового, верхньокрейдового, нижньотріасового і нижньопермського віку та є одним з основних структурних елементів Бахмутської котловини.

Основною водною артерією громади є річка Бахмутка, в яку впадає ряд великих та малих притоків. Також на території громади розташовано 1 водосховище та 38 ставків. З корисних копалин видобувають глину та гіпс для виробництва будівельних матеріалів.

Донецька область одна із 24 адміністративних областей України. Область розташована на південному сході України на межі лісостепової та степової фізико-географічних зон, в межах Донецького кряжа, Приазовської височини та частково Придніпровської низовини.

На південному заході та заході вона межує з Дніпропетровською та Запорізькою областями, на північно-заході – з Харківською, на північному сході – з Луганською, на сході – з Ростовською областю Російської Федерації, з півдня – омивається Азовським морем. Територія області простягнулась з півночі на південь на 240 км та зі сходу на захід – на 170 км. Область займає західну частину Донецького кряжу та східну половину Приазовської височини. По території краю проходить вододіл річок басейнів Чорного та Азовського морів.

Рельєф Донецької області горбисто-рівнинний, з характерною сильною ерозією ґрунтів. Північна та центральна частини області – це Донецький кряж, південна – Приазовська височина.

У ландшафтній структурі території області переважають степові височини та схили, степові рівнинні комплекси терас, а також горбисті, піщані та лісові рівнини, річкові долини та мережа балок. Типові ландшафти області – сильно розчленовані балками рівнини та височини, які переходять у заплавні ландшафти річкових долин, а також лиманні рівнини на морському узбережжі. За своїм характером земна поверхня Донецького кряжу є хвилястою рівниною. Максимальні відмітки висот по Донецькому кряжу в області сягають 200-260 метрів. Найвища точка – Саур могила, її височина 277,9 м. Амплітуда висот в цих районах досягає 200 м. Це все, що залишилося від колись досить високого гірського масиву. На околицях Донецький кряж втрачає і без того скромну висоту, зливаючись з навколишніми річковими долинами. І лише до Сіверського Дінця він обривається крутим уступом, оголюючи древні крейдиані відкладення.

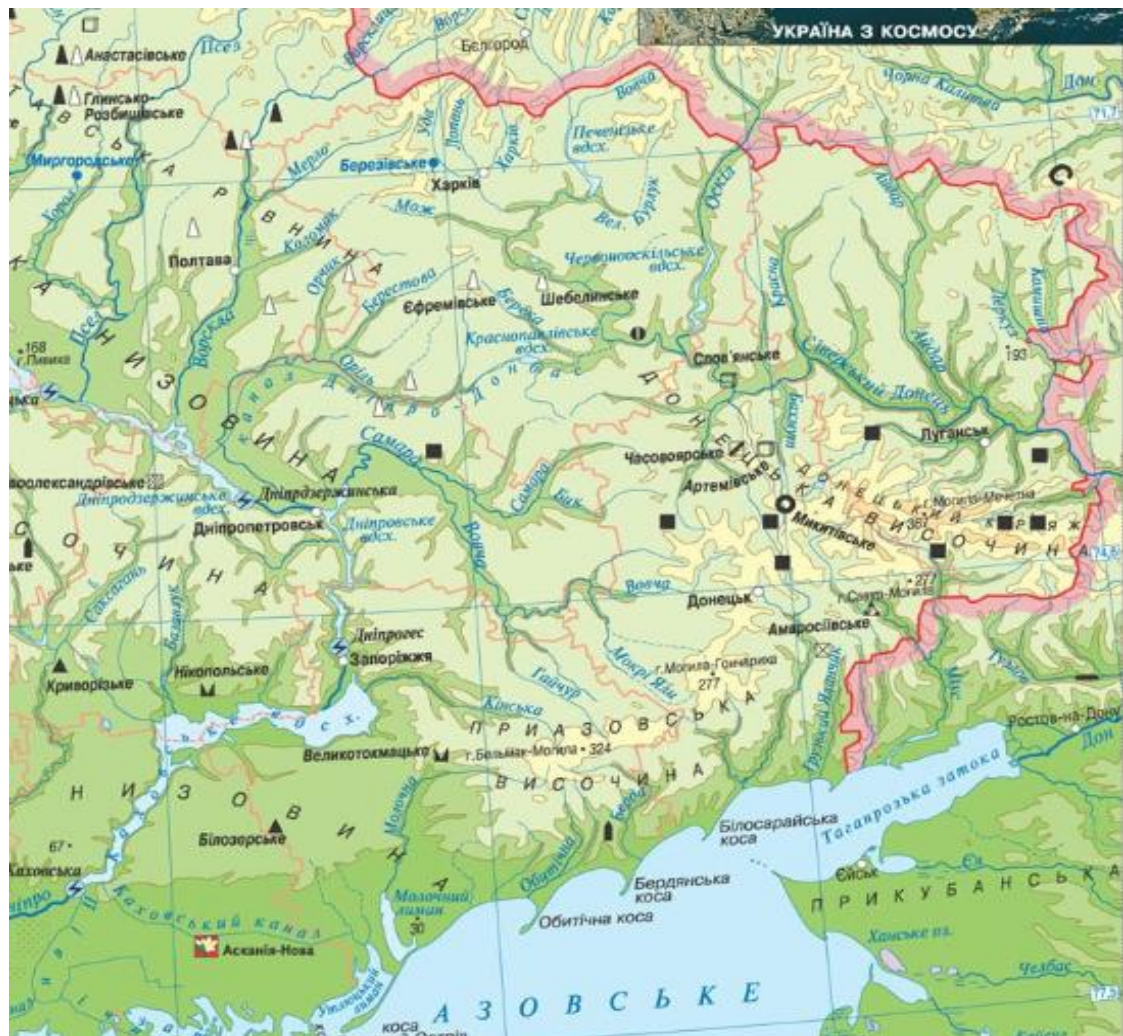
У гідрографічному відношенні територія Донецької області ділиться на 3 частини: північну (басейн ріки Сіверський Донець), південну (ріки басейну Приазов'я (Азовського моря) і західну (басейн ріки Дніпро). Основну частину запасів поверхневих вод Донецької області складають річки. В області налічується 246 річок, загальна довжина яких складає 5 410 км. З метою регулювання місцевого стоку на них побудовано 130 водосховищ ємністю 863 млн м³ і більш як 2147 ставків ємністю 270 млн м³. Водні ресурси області формуються за рахунок транзитного притоку поверхневих вод річки Сіверський Донець, місцевого річного стоку, що утворюється в межах області, стічних, шахтних і кар'єрних вод, а також експлуатаційних запасів підземних вод.

Територією області протікає: 1 велика річка – Сіверський Донець загальною довжиною 1 053 км (у межах області – 96 км) – головна водна артерія краю; 8 середніх річок – Казенний Торець довжиною 134 км (у межах області – 134 км), Лугань – 198 км (44 км), Кальміус – 209 км (209 км), Міус – 258 км (65 км), Кринка – 180 км (170 км), Самара – 320 км (51 км), Вовча – 323 км (147 км) і Мокрі Яли – 132 км (132 км); 2 269 малих річок, у тому числі струмків, загальною довжиною 10,59 тис. км, з них – 246 річок довжиною понад 10 км загальною довжиною 5,4 тис. км.

Середнє значення відносної вологості складає 74 %. Середньорічні температури по

регіону міняються не дуже істотно. Середня температура повітря в січні – від $-4,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ до $-6,0\text{ }^{\circ}\text{C}$, у липні – від $23,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ до $24,0\text{ }^{\circ}\text{C}$. Холодна пора року визначалася дуже нестійкою погодою: у січні – проходження активних циклонів та атмосферних фронтів, які зумовили випадіння опадів різної інтенсивності у вигляді снігу та дощу, посилення східного, північно-східного, південно-східного вітру до небезпечних позначок та туманів. У лютому місяці переважала не по зимовому тепла погода з опадами та туманами. Середньомісячна температура повітря по Донецькій області у лютому була на $6-7\text{ }^{\circ}\text{C}$ вище норми. Влітку погода була переважно спекотною та бездощовою. Переважають західні і північно-західні вітри, які доволі часто приводять до засух. Майже весь літній період спостерігалась спека та дефіцит опадів, що обумовило надзвичайно високу пожежну небезпеку. Серед несприятливих кліматичних явищ слід виділити зимову відлигу, ожеледицю, промерзання ґрунту, весняні заморозування, сухі східні вітри, град і часті тумани.

Рисунок 2.1 Фізична карта південно-східної частини України

Транспортна інфраструктура Донецької області включає такі види транспорту: залізничний, автомобільний, морський та авіаційний.

Природно-ресурсний потенціал Донецької області складається з мінеральних, водних, земельних, лісових, фауністичних і природно-рекреаційних ресурсів.

У Донецькій області головними природними ресурсами є земельні та мінеральні. Донецька область займає площу $2651,70$ тис. га, що складає $4,4\%$ території України. Площа сільськогосподарських угідь – $2014,00$ тис. га (77% від загальної площі), у т.ч. рілля – $1652,50$ тис. га (81% від загальної площі сільськогосподарських угідь). Розораність території області – $63,4\%$ від загальної площі області (за винятком земель під водою), лісистість – $7,7\%$ від загальної площі області).

Мінерально-сировинна база Донецької області майже на $48,6\%$ складається з

горючих корисних копалин (кам'яне вугілля, метан вугільних родовищ і газ вільний), друге місце належить неметалічним корисним копалинам, провідними з яких є гірничохімічні, гірничорудні та нерудні для металургії.

Живлення озер, ставків й водосховищ здійснюється, головним чином, за рахунок весняних річкових паводків. Джерельні й атмосферні води в їх живленні грають підсобну роль.

Кліматичні умови території

Клімат Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади помірно-континентальний. Формується у результаті взаємодії трьох основних факторів, що створюють клімат: сонячної радіації, циркуляції атмосфери і характеру підстилаючої поверхні. Оскільки довжина території області з заходу на схід незначна і коливання висот невеликі, варіація клімату даної території не істотна.

Середнє значення відносної вологості складає 74 %. Середньорічні температури по регіону міняються не дуже істотно. Середня температура повітря в січні – від -4,0 С до -6,0 С, у липні – від 23,0 С до 24,0 С.

Холодна пора року визначалася дуже нестійкою погодою: у січні – проходження активних циклонів та атмосферних фронтів, які зумовили випадіння опадів різної інтенсивності у вигляді снігу та дощу, посилення східного, північно-східного, південно-східного вітру до небезпечних позначок та туманів. У лютому місяці переважала не по зимовому тепла погода з опадами та туманами. Середньомісячна температура повітря по Донецькій області у лютому була на 6-7 °С вище норми.

Влітку погода була переважно спекотною та бездощовою. Переважають західні і північно-західні вітри, які доволі часто приводять до засух. Майже весь літній період спостерігалась спека та дефіцит опадів, що обумовило надзвичайно високу пожежну небезпеку. Серед несприятливих кліматичних явищ слід виділити зимову відлигу, ожеледицю, промерзання ґрунту, весняні заморозування, сухі східні вітри, град і часті тумани.

Нижче наведено графіки кліматичних даних на станції «Бахмут», починаючи з 1899 року за інформацією, що наведена на офіційному вебсайті Українського гідрометричного центру (<https://meteo.gov.ua/>).

Рисунок 2.2 Середня місячна та річна температура повітря.

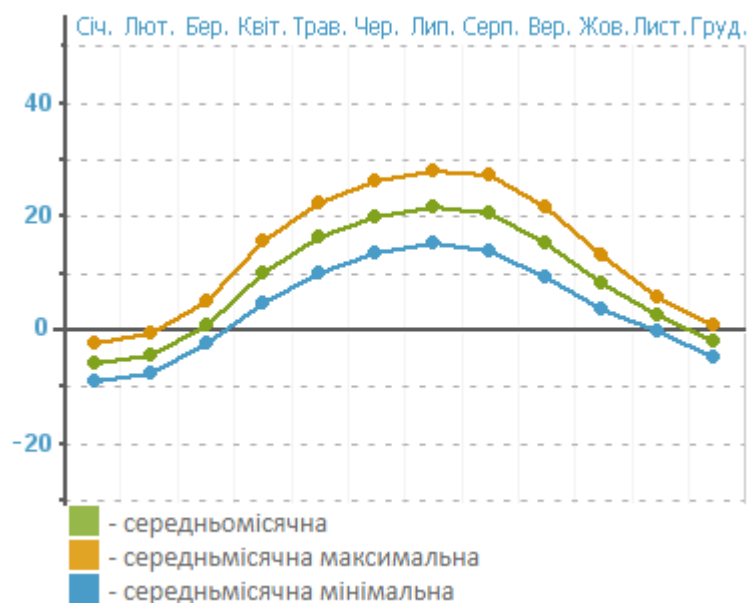

Рисунок 2.3 Число днів із різною кількістю опадів.

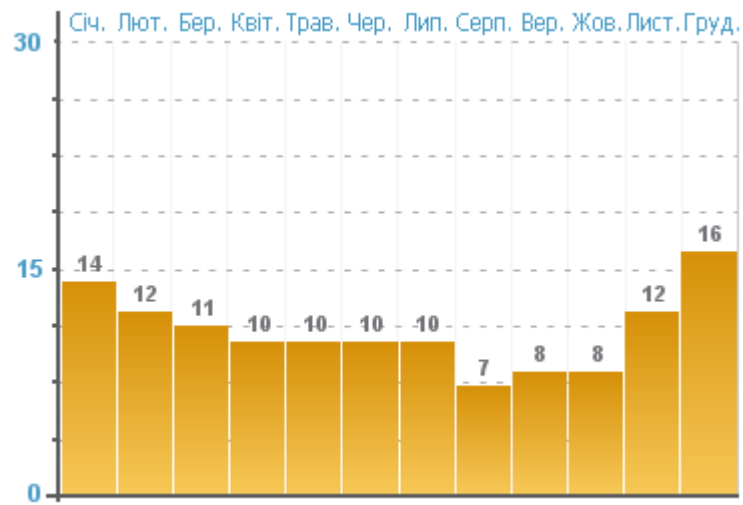
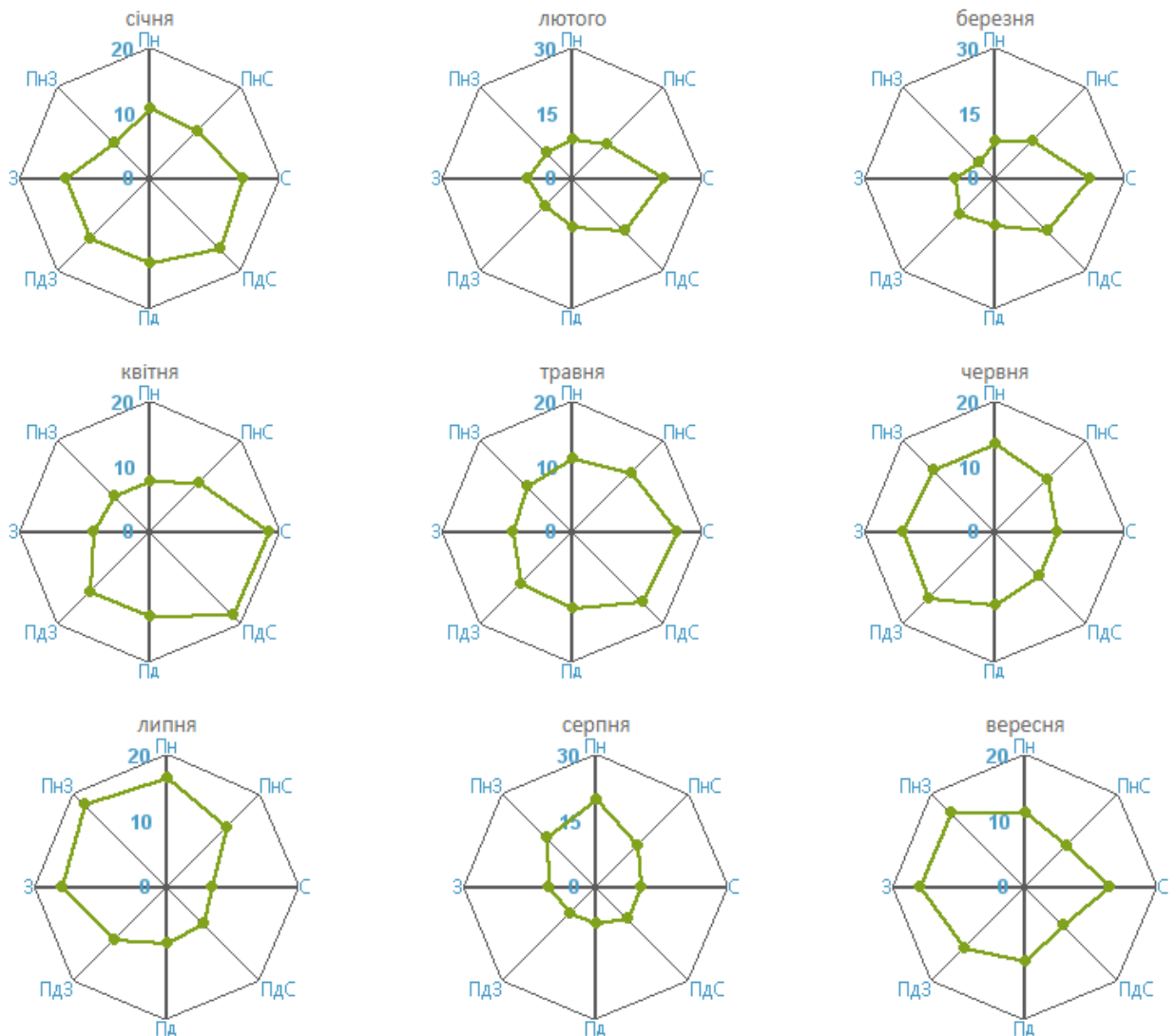

Рисунок 2.4 Повторюваність (%) напрямку вітру.

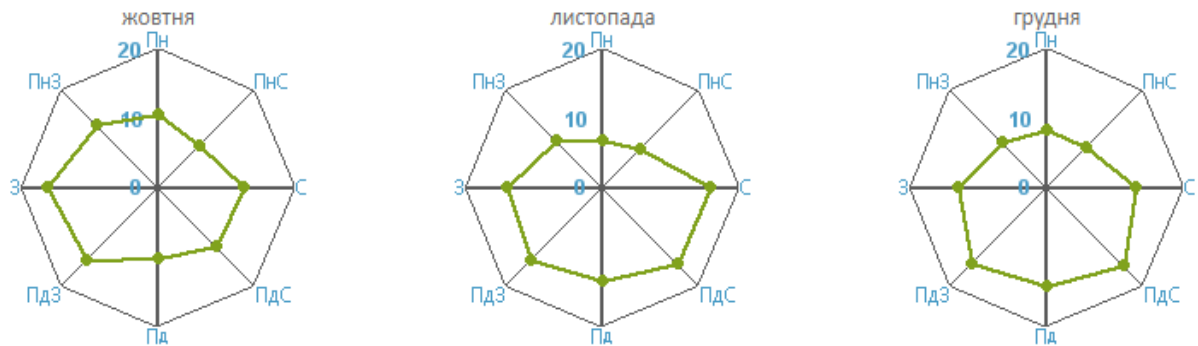
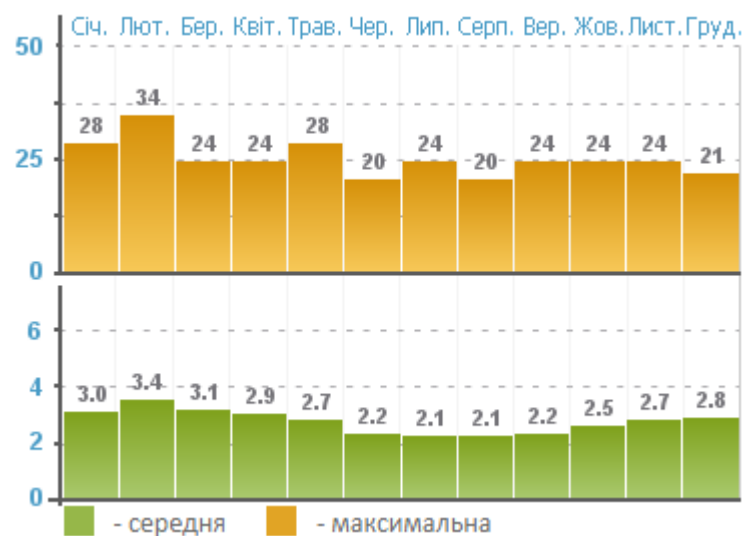

Рисунок 2.5 Швидкість вітру, м/с.

Отже, кліматичні особливості території м. Бахмут визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання та відпочинку населення.

Особливості клімату значною мірою залежать від впливу радіаційного чинника, зумовленого географічною широтою місцевості, яка визначає показники сонячної радіації. Тривалість сонячного сяяння з півночі на південь області зростає від 1900 до 1980 годин за рік, кількість сумарної сонячної радіації – від 101 до 104 ккал/см² за рік; показники радіаційного балансу – від 44 до 46 ккал/см² за рік. Переважну частину сонячної енергії поверхня області отримує в теплий період року, в основному впродовж другої половини весни і в літні місяці. Радіаційний баланс території в середньому за рік є додатнім, а взимку – від’ємним.

Другим за впливом на особливості клімату є чинник циркуляції атмосфери. Рівнинний характер поверхні області сприяє поширенню над її територією повітряних мас трьох типів і шести підтипів. Серед трьох зональних типів переважають повітряні маси помірних широт (понад 2/3 днів за рік). Арктичні повітряні маси панують в понад 1/10, а тропічні – понад 1/5 кількості днів за рік.

У понад 2/3 кількості днів у році панує континентальний підтип повітряних мас – із суходолу Євразії; у 1/3 днів панує морський підтип повітряних мас (із північної та центральної Атлантики та внутрішніх морів – Середземного, Чорного, Азовського). Упродовж останніх десятиліть спостерігаються деякі тенденції в характеру циркуляції атмосфери, що впливають на зміни клімату. Практично зникла, так звана, «Вісь Воськова», північніше якої панувало західне перенесення повітряних мас і циклональний тип погоди, а південніше – східне перенесення й антициклональний тип погоди.

Останнім часом узимку різко зменшився вплив Сибірського баричного максимуму, який зумовлював антициклональну погоду (морозну і суху), та посилювався вплив циклонів (із Ісландського мінімуму, Середземноморської баричної депресії та Чорноморської баричної улоговини). Це призвело до збільшення середньої температури повітря в найхолодніший місяць – січень на 3-4 °С, та середньої температури повітря за рік на +1 °С. Зросла також середня температура повітря у більшості місяців року. Річний хід температури повітря майже повністю співпадає з річним ходом розподілу сонячної радіації.

Циклонічна діяльність спостерігається над Донецькою областю цілорічно. Циклони викликають сильні вітри (до 20 м/с) різних напрямків. Влітку переважають вітри північного та західного напрямків, взимку - західного напрямку.

Варто зазначити, що значний вплив на навколишнє природне середовище, який в свою чергу призводить до зміни клімату є діяльність людини. Суттєво покращило б ситуацію скорочення викидів парникових газів та поступовий перехід до споживання чистої енергії, тобто енергії вітру, сонця, води та землі (геотермальна енергія). Генерація енергії від відновлюваних джерел не супроводжується значними викидами небезпечних газів на відміну від викопного палива.

Згідно Регіональної Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Донецькій області у 2019 році – Міжурядовою групою експертів із зміни клімату визначено, що антропогенний вплив на кліматичну систему є домінуючою причиною потепління, що спостерігається з середини ХХ століття. Температурний режим на станціях Харківської області характеризується зростанням в бік потепління. Найбільший вплив антропогенної діяльності на кліматичні умови території виявляється у збільшенні температури повітря, її тенденція залежить від забрудненості території, теплофізичних властивостей поверхонь.

Загальний стан навколишнього середовища території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади можна вважати задовільним. Зміна поточного стану довкілля в разі не затвердження ДДП не передбачається. Але слід зазначити, що при затвердженні ДДП та реалізації заходів Програми суттєвого забруднення компонентів довкілля не очікується, що і буде розглянуто в звіті про СЕО.

За даними Головного управління статистики у Донецькій області, переважна частина викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря надійшла від процесів спалювання в енергетиці (63,8% від загального обсягу викидів), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (24,8%) та переробної промисловості (4,9%).

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади найбільшу частину складають діоксид та інші сполуки сірки (23,8% від загального обсягу викидів). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу надійшло 246,1 тис. тонн забруднюючих речовин.

Таблиця 2.2 Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2018-2019 р.р.

	2018 рік	2019 рік
Всього по області:	790158,9	773517,2
м. Бахмут	283,7	246,1

Згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища Донецької області у 2019 році

Враховуючи динаміку обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2018-2019 р.р. на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади спостерігається значне зменшення кількості викидів забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел.

Ймовірні зміни стану кліматичних умов території, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо Програму не буде затверджено, а заходи з охорони атмосферного повітря не будуть реалізовані, кліматичні умови на території Бахмутської міської ОТГ більш ймовірно залишатимуться на рівні сучасних показників. Але за умов нарощування об'ємів виробництва промислових підприємств без впровадження напрямків діяльності Програми, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря на території Бахмутської міської ОТГ – відбуватиметься збільшення кількості викидів парникових газів від стаціонарних джерел, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу антропогенної діяльності на кліматичні умови території та, відповідно, на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах міської територіальної громади.

Екологічні умови проживання населення Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади можна охарактеризувати, як задовільні (для оцінки екологічних умов проживання використано показники територіальної концентрації виробництва, господарської освоєності земель, густоти населення, забруднення природного середовища, природних умов (ступеня ураженості території несприятливими природно-антропогенними процесами).

Нижче наведені характеристики стану окремих складових навколишнього природного середовища, на основі аналізу яких виконано екологічне обґрунтування території.

Земельні ресурси та ґрунти

Бахмутська міська об'єднана територіальна громада розташована в північній частині Донецької області. Площа Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади складає 435,991 км² (1,64% від площі області).

Рельєф території за своїм походженням в основних рисах є флювіальним, тобто виробленим переважно дією вод, що протікали. Територія являє собою хвилясту рівнину з інтенсивним долинним і яружно-балочним розчленуванням. В геологічному відношенні територія громади припадає на південно-західний схил Артемівського антиклінального підняття та є одним з основних структурних елементів Бахмутської котловини.

Таблиця 2.3 Розподіл земель Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади за видами:.

Категорія земель	Площа, га
Сільськогосподарського призначення	34 598,3
Житлової і громадської забудови	3 022,3
Лісогосподарського призначення	2 583,7
Промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	1 480,2
Водного фонду	898,6
Рекреаційного призначення	41,7
Інші землі	810,2

Ґрунтовий покрив Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади представлено чорноземами типовими, в більшості слабко змитими, на лесових ґрунтах, як природного походження, так і сформованих при рекультивациі території. За показниками властивостей ґрунти однорідні.

Ґрунти – легкого механічного складу, переважають суглинкові та глинисті чорноземи. В долинах річок зустрічаються лучні та піщані ґрунти.

Основними антропогенними факторами, що впливають на стан земель та довкілля, є сільське господарство, промисловість, транспорт, енергетика та ін. Ґрунти є складовою частиною будь-яких наземних екосистем і учасником усіх процесів трансформації та міграції речовин, що відбуваються в біосфері і зумовлюють функціонування екосистем. У зв'язку з інтенсивними ерозійними процесами спостерігається комплекс факторів деградації, таких як: зниження вмісту гумусу, декальцинація, забруднення хімічними речовинами, тощо.

За інформацією, що наведена на офіційному веб-сайті Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади Донецької області (<http://artemrada.gov.ua/>) – міська громада має досить розвинену виробничу інфраструктуру. Всього в громаді функціонує 12 промислових підприємств.

До складу агропромислового комплексу громади входить 34 підприємства та організації всіх форм власності, в тому числі, 24 фермерських господарств.

Сільське господарство в громаді спеціалізується на вирощуванні зернових, овочевих та олійних культур, а також на тваринництві. Рослинництво є провідною галуззю сільськогосподарського виробництва. Загальна площа земель сільськогосподарського призначення складає 34,598 тис. га. В обробітку сільськогосподарських підприємств знаходиться 19,7 тис. га ріллі.

Вищевказані фактори формуються загальний якісний склад земельних ресурсів та ґрунтів на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади.

На території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, що аналізується Програмою наявні такі можливі забруднювачі ґрунтів, як виробничі, промислові та сільськогосподарські підприємства.

З метою недопущення можливого забруднення ґрунтів на території Бахмутської міської ОТГ при впровадженні заходів, що передбаченні Програмою, необхідно передбачити відведення спеціально обладнаних місць та встановлення контейнерів на асфальтових або бетонних майданчиках, систематичний вивіз відходів з контейнерів, організація планово-регулярної системи санітарного очищення території, впровадити роздільне збирання твердих побутових відходів.

Фактор забруднення ґрунтового покриву має локальне поширення і пов'язаний з промисловими територіями. Потенційними територіями, де можливе забруднення ґрунтів із перевищенням нормативних гранично-допустимих рівнів по бактеріологічним та хімічним показникам, є стихійні сміттєзвалища, ділянки вздовж основних автомагістралей. Забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод.

Але слід зазначити, що погіршення стану земель також відбувається через несприятливий вплив автомобільного транспорту на навколишнє середовище.

На території Бахмутської міської ОТГ, знаходяться – землі транспорту представлені існуючою мережею автомобільних та залізничних доріг.

По автомобільним дорогам здійснюється автомобільне сполучення з іншими населеними пунктами, що призводить до забруднення ґрунтів важкими металами. До числа шкідливих також відносяться і тверді компоненти, що містять сажу.

Враховуючи, що територія Бахмутської міської ОТГ забезпечена водопровідними та каналізаційними мережами, зношеність яких досягла великих масштабів та потребує реконструкції – існує ризик можливого забруднення ґрунтів.

Ймовірні зміни стану земельних ресурсів та ґрунтів, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо Програму не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території Бахмутської міської ОТГ. Без впровадження таких заходів, як: реконструкція ділянок водопроводу, водогону, капітального ремонту ділянок водопровідної мережі, обладнання водопровідних насосних станцій, заміна ділянок каналізаційних мереж, будівництво водонапірних веж, будівництва каналізаційної насосної станції, провадження екологічно безпечного механізму поводження з відходами, запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів, а саме нехтування рішеннями Програми може призвести до погіршення якості земельних ресурсів та ґрунтів, а також до можливої активізації небезпечних геологічних процесів.

Рослинний та тваринний світ

Сучасний стан біологічного різноманіття Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади визначається сукупністю природних та антропогенних чинників у зв'язку з її географічним розміщенням представлений, в першу чергу, степовими рослинними формаціями і частково лісостеповими та заплавними, та за багатством флори, різноманітністю і унікальністю видів дикорослих рослин.

Територія Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади належить до плато Донецького кряжу, яке прорізає річка Бахмутка з правою притокою Каменуватого Яру. Плато має загальний нахил на північ до долини р. Сіверський Донець. У районі Бахмута висота вододілу на північно-західній околиці становить 200 м, оцінки висоти в центрі міста близько 84 м.

Ґрунти – чорноземи типові. Водні об'єкти, що розташовані на території належать до басейну річки Сіверський Донець.

По водорозділах насаджені зелені смуги з дубу, липи, клену, ясеню, бересту. В підліску – терен, глід, горішник. На схилах балок зустрічається степна рослинність.

Рельєф спокійний. Схили пологі, вкриті деревною та чагарниковою рослинністю.

Рослинність Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади представлена типовою для межі лісостепу та степу рослинністю: пирій, мишій, берізка, амброзія, волошки, кульбаби, чортополох, будяк, молочай, осот, мати-й-мачуха, інші; біля води – значні зарості очерету. З кущів – кленок, калина, бузок, терен; з дерев – тополя, дуб, клен, береза, фруктові дерева (груші, яблуні тощо).

Фауна громади представлена комахами, представниками водної фауни та свійськими тваринами. Серед комах: мурашки, божі корівки, бабки, мухи, оси, джмелі, колорадські жуки, коники, павуки, слимаки, комарі та ін. Птахи: горобці, граки, голуби, сови. З плазунів – вужі та ящірки. Із ссавців – багато представників рудеральних видів (тих, що прикріплені до місця життя людини), тобто щурів та мишей, трапляються зайці, вовки, дикі кабани, фазани та лисиці.

У ставках водяться раки, земноводні (жаби) та риба (карась, короп, метис).

Площа громади складає 435,991 га, з яких землі рекреаційного призначення – 41,7 га, землі лісгосподарського призначення – 2 583,7 га, землі водного фонду – 898,6 га.

Сучасний стан біорізноманіття Донецької області загалом та зокрема Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади викликає занепокоєння і потребує детального аналізу його фітоценотичного та біотопічного розподілу, насамперед тих систематичних груп, представники яких занесені до списків рідкісних видів, оскільки оцінки фауністичного й флористичного багатства істотно залежать від наявності рідкісних видів. В умовах глобального антропогенного впливу на природний рослинний покрив найважливішим природоохоронним завданням є збереження видового різноманіття рослинних угруповань та, перш за все, забезпечення охорони рідких видів рослин.

Враховуючи вищевикладене необхідно максимально зберегти існуючі зелені насадження. З метою насичення атмосферного повітря киснем, очищення від можливих пилового і хімічного забруднення, а також зниження шуму та регулювання клімату і рекреації населення, необхідне збільшення зелених насаджень загального користування на території села, в тому числі озеленення зовнішніх доріг та санітарно-захисних зон.

На території громади розміщено наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- частина ділянки «Часівоярська» регіонального ландшафтного парку «Клебан Бик» (в межах Іванівського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 30,74 га);
- ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Ступки-Голубовські» (в межах Іванівського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 91,03 га);
- ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Ступки-Голубовські – 2» (в межах Іванівського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 248 га);
- ландшафтний заказник місцевого значення «Артемівські садово-дендрологічні насадження» (в межах Опитненського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 2 071,29 га);
- ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Степ Отрадівський» (в межах Зайцівського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 3,9 га);
- геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Риф, оголення вапняків біля села Покровське» (в межах Покровського старостинського округу Бахмутської міської ОТГ, 0,2 га).

Ймовірні зміни стану рослинного та тваринного світу, якщо ДДП не буде затверджено

Якщо ДДП «Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» не буде затверджений, біорізноманіття території громади скоріш за все залишиться на сталому рівні, але впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища може позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

Геологічні та гідрографічні умови

В геологічному відношенні територія громади припадає на південно-західний схил Артемівського антиклінального підняття, комплекс порід якого містить відкладення четвертинного, неогенового, палеогенового, верхньокрейдного, нижньотріасового і нижньопермського віку та є одним з основних структурних елементів Бахмутської коловини.

Особливості геологічного розвитку території області зумовили набір найпоширеніших корисних копалин: будівельні матеріали: гіпс та глини, а також паливні копалини: природний газ, нафта, кам'яне та буре вугілля.

Мінерально-сировинна база Донецької області складається з твердих корисних копалин (вугілля, торф), гірничохімічних та гірничорудних корисних копалин, нерудних корисних копалин для металургії та будівельних корисних копалин.

Неметалеві корисні копалини Мінерально-сировинна база Донецької області майже на 48,6 % складається з горючих корисних копалин (кам'яне вугілля, метан вугільних родовищ і газ вільний), друге місце належить неметалічним корисним копалинам, провідними з яких є гірничохімічні, гірничорудні та нерудні для металургії.

У межах області на території Лиманської ОТГ розташоване одне газове родовище – Дробишівське із затвердженими запасами і ресурсами $C1 + C2 + C3$ – 1092,0 млн m^3 . Запаси кам'яного вугілля на території Донецької області в межах Донецького басейну зосереджені у 399-ти об'єктах і становлять: балансових категорій $A+B+C1$ – 13390,0 млн т, з них

коксівного – 6673,1 млн т, антрациту – 2071,2 млн т. В області налічується 170 шахт, виробнича потужність яких становить 38,800 млн. т вугілля на рік, а балансові запаси вугілля категорій А+В+С1 – 4414,900 млн. т. 28 шахт області відпрацьовують вугілля на підконтрольній території, виробнича потужність яких становить 17,400 млн. т вугілля на рік, а балансові запаси вугілля категорій А+В+С1 – 1887,400 млн.т.

Видобуток вугілля у 2019 році склав 6,900 млн.т. Загальний видобуток по області наданий без врахування даних по шахтах, розташованих на непідконтрольній території (шахти не звітують протягом 5-ти років). 47 шахт Донецької області виробничою потужністю 18,800 млн. т/рік мають на балансі коксівне вугілля, запаси якого складають 2218,900 млн. т (50,3 % від загальних запасів шахт), з них на підконтрольній території 18 шахт має на балансі коксівне вугілля, запаси якого складають 1111,900 млн. т. 89 шахт області потужністю 6,900 млн. т/рік з запасами антрацитів – 670,000 млн. т (15,2 % від загальних запасів шахт) розташовані на непідконтрольній території.

Глибина експлуатації вугільних пластів в області коливається від 20 до 1420 м, середня глибина становить 903 м. Резерв розвіданих ділянок для будівництва типових шахт у Донецькій області представлений 14 ділянками з виробничою потужністю 31,300 млн. т. Запаси вугілля на резервних ділянках складають 3076,500 млн. т, з них коксівного – 1640,300 млн. т, антрацитів – 555,000 млн. т. На підконтрольній території розташовані 8 ділянок із загальними запасами 2368,400 млн. т. Резерв розвіданих ділянок для реконструкції і продовження терміну служби діючих підприємств (резерв групи «б») у Донецькій області представлений 26 ділянками з виробничою потужністю 9,000 млн. т. Запаси вугілля на резервних ділянках групи «б» складають 917,700 млн. т, з них коксівного – 433,600 млн. т, антрацитів – 183,700 млн. т. На підконтрольній території розташовані 9 ділянок з загальними запасами 254,100 млн. т. У Донецькій області на підконтрольній території обліковано 27 ділянок перспективних для розвідки з запасами 2755,600 млн. т, з них коксівного – 1332,200 млн. т. Невідпрацьовані запаси вугілля 77-ми закритих шахт області кількістю А+В+С1 – 748,000 млн. т складають 5,6 % від загальних запасів області.

На підконтрольній території розташовані 10 закритих шахт із загальними запасами 108,700 млн. т. Загальна кількість запасів метану по 136 родовищах, облікованих у Державному балансі запасів корисних копалин – 185752,360 млн.м³, з яких запаси категорії С1 – 69710,620 млн. м³. Запаси метану родовищ підконтрольної території становлять – 82460,470 млн. м³, з них С1 – 10049,430 млн. м³. Кількість запасів метану, вміщених у вугіллі 17 шахт, діючих на підконтрольній території становлять С1+С2 – 33613,810 млн. м³, з них С1 – 8563,10 млн. м³.

Супутньою корисною копалиною у кам'яному вугіллі, крім метану, є германій. У вугіллі, видобутому у 2019 році, нарахувалось 13,600 т германію. Останніми роками германій з вугілля не вилучається через відсутність необхідного обладнання, а видобуток германію в складі вугілля є технологічно вимушеним. Металічні корисні копалини представлені рудами заліза, ртуті, літію, цирконію та розсіяними елементами (германій). Руди заліза представлені одним родовищем, яке не розробляється. Руди ртуті представлені двома родовищами Микитівського рудного поля (зараз знаходяться на території тимчасово неконтрольованій органами державної влади) і Костянтинівським родовищем. Рудопрояви титану опішуквані в межах Янтарівської перспективної площі. В якості літєвої сировини за рахунок інвестиційних коштів продовжуються роботи з геологічного вивчення Шевченківського родовища сподуменових руд.

Неметалічні корисні копалини, що враховуються Державним балансом запасів корисних копалин Донецької області поділяються на 28 видів та зосереджені в 233 родовищах неметалевих корисних копалин, у тому числі 55 об'єктів знаходяться на тимчасово непідконтрольній органами державної влади території. Найбільший відсоток запасів 80-100% від величини запасів корисних копалин Донецької області, які знаходяться на тимчасово непідконтрольній органами державної влади території припадає на такі види сировини: флюсові вапняки і доломіти (96,7%), цементна сировина (89%), фосфорити (100%), камінь облицювальний (95%), керамзитова сировина (100%). Відсоток інших корисних копалин коливається від 18% (камінь будівельний) до 30% (пісок будівельний). У

2019 році експлуатувалося 41 родовище нерудної сировини (без врахування підприємств, що не звітували). Видобуток неенергетичних матеріалів провадився за 15 видами, серед яких найважливішими для області та держави є нерудні корисні копалини для металургії (флюсові і доломітизовані вапняки, вогнетривкі глини, доломіти), гірничохімічні корисні копалини (кам'яна сіль), будівельні корисні копалини (гіпс, будівельне каміння і крейда).

Разом з тим не провадився видобуток (або підприємства не звітували) по 13 видах корисних копалин, промислові запаси яких оцінені та ураховані в Державному балансі корисних копалин по Донецькій області, серед яких: фосфорит, графіт, камінь облицювальний, сировина для виробництва мінеральних пігментів, сировина польовошпатована, крем'яна, керамзитова, петрургійна та інші. Крім вказаних родовищ з балансовими запасами на території області розвідано, опошукано або обстежено близько 250 родовищ та проявів мінеральної сировини, які не значаться на балансі з різних причин, виявлені перспективні площі багатьох видів неметалевих корисних копалин. У межах перспективних площ можливе відкриття промислових родовищ, які у майбутньому можуть значно зміцнити мінерально-сировинну базу області. Частина з них (особливо невеликі родовища і прояви) не санкціоновано розробляються напівтінювими малими підприємствами, колективними господарствами та місцевим населенням для власних потреб або отримання незаконного доходу (ренти).

земні води Станом на 01.01.2020 на території Донецької області знаходиться 54 родовища у складі 116 ділянок родовищ прісних питних, технічних та дренажних підземних вод із запасами, затвердженими в ДКЗ СРСР, УТКЗ та ДКЗ України. Загальна величина експлуатаційних запасів прісних питних, технічних та дренажних (шахтних) підземних вод, затверджених в ДКЗ СРСР і УТКЗ, та ДКЗ України складає 1084,223 тис. м³/добу, у тому числі по категоріях: А+В - 856,469 тис. м³/добу, С1+С2 – 227,764 тис. м³/добу. У тому числі величина запасів дренажних вод, затверджених у ДКЗ СРСР та ДКЗ України складає 55,797 тис. м³/добу по категорії А+В+С1+С2 в межах 13 родовищ у складі 15 ділянок родовищ дренажних підземних.

Ймовірні зміни стану геологічних та гідрографічних умов, якщо ДДП не буде затверджено

Освоєння територій без врахування закономірностей розвитку екзогенних геологічних процесів може викликати ланцюгову реакцію в їх активізації та привести до негативних наслідків. Бахмутська міська об'єднана територіальна громада належить до регіонів з широко розвинутими екзогенними геологічними процесами, такими як підтоплення, зсувні явища та просадні ґрунти. На території міської об'єднаної територіальної громади спостерігається тенденція переважно техногенної активізації цих несприятливих процесів. Набули розвитку екзогенні геологічні процеси природного та техногенного походження, такі як зсуви, карст, підтоплення, просідання лесових ґрунтів.

Наявні на території міської об'єднаної територіальної громади ділянки з екзогенно-геологічними процесами знижують комфортність проживання і можуть викликати погіршення санітарно-гігієнічних умов на території житлової забудови, що створює в тому числі ризики для здоров'я населення. Ця тенденція більш ймовірно залишиться без змін. Але виключення або зниження витоків з мереж водопостачання та водовідведення шляхом виконання таких заходів Програми, як будівництво споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання – є особливо важливими для досягнення цілей та напрямків, для забезпечення умов сталого розвитку.

Водні ресурси

Бахмутська міська об'єднана територіальна громада розташована у північній частині Донецької області, займає північний схил Донецької височини. Розташована Донецька область в межах річкових басейнів: Дону – 30,2% Дніпра – 28,5%, Приазов'я – 41,3%. Регіон Водні ресурси області формуються, як за рахунок атмосферних опадів

(місцевий річковий стік, ґрунтова волога, підземні води), так і за рахунок зовнішнього притоку з суміжних територій (транзитні води Росії).

Водні ресурси Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади формуються за рахунок транзитної притоки поверхневих вод по р. Сіверський Донець, місцевого річкового стоку, що формується в межах області, стічних, шахтних і кар'єрних вод, а також експлуатаційних запасів підземних вод.

Основною водною артерією громади є річка Бахмутка, в яку впадає ряд великих та малих притоків (табл. 2.4). Також на території громади розташовано 1 водосховище (площа водного дзеркала 138,4 га) та 38 ставків (загальною площею 228,19 га).

Таблиця 2.4 Інформація про водні об'єкти на території Бахмутської міської ОТГ

Територія	Населений пункт на землях якого розташовано русло	Назва річки	Притока	Протяжність, км
м. Бахмут	м. Бахмут	річка Бахмутка	права притока Сіверського Дінця	8,0
Опитненський старостинський округ	селище Опитне – с. Іванград			2,0
м. Бахмут	м. Бахмут	б. Чиркова	Ліва притока Бахмутки	1,7
м. Бахмут	м. Бахмут	р. Велика Ступка	Ліва притока Бахмутки	4,0
Іванівський старостинський округ	с. Іванівське			1,4
Іванівський старостинський округ	с. Берхівка	р. Середня Ступка	Ліва притока Бахмутки	2,5
Зайцівський старостинський округ	с. Зайцеве	р. Зайцева	Права притока Бахмутки	3,6
Клинівський старостинський округ	с. Мідна Руда	р. Горілий Пень	Ліва притока Мокрої Плотви	0,5
Клинівський старостинський округ	с. Клинове			1,4
Покровський старостинський округ	с. Покровське			4,0
Покровський старостинський округ	с. Нова Кам'янка	р. Мокра Плотва	Ліва притока Бахмутки	3,0

Площі земель, зайняті водними об'єктами, складають 898,6 га, в тому числі під водосховищами і ставками 366, 09тис. га.

В гідрографічному відношенні територія області розміщена в межах басейнів р. Сіверський Донець.

Якість поверхневих вод.

Якість поверхневих вод р. Сіверський Донець та її притоків на території Донецької області протягом 2019 року була стабільною, без суттєвих змін. Концентрації речовин у водних об'єктах коливаються в межах середньо-багаторічних значень без тенденції до погіршення, в залежності від періоду року та фактичної водності річок.

Спостерігається перевищення гранично допустимих концентрацій для водойм рибогосподарського призначення по важких металах, органічних речовинах та

сольових показниках. Якщо сольові показники понад норму, в основному, за рахунок природних чинників, перевищення по важких металах та органічних речовинах наявне у зв'язку з великим антропогенним навантаженням.

Середньорічна концентрація органічних та біогенних сполук з річки Сіверський Донець була у межах: ХСК – $19,8 \text{ мгО}_2/\text{дм}^3$, БСК5 – $2,76 \text{ мгО}_2/\text{дм}^3$; азот загальний – $1,23 \text{ мг}/\text{дм}^3$, фосфор загальний – $0,14 \text{ мг}/\text{дм}^3$, сухий залишок – $537,4 \text{ мг}/\text{дм}^3$.

Вміст важких металів не перевищував екологічних нормативів якості для пріоритетних речовин.

Концентрація пестицидів та гербіцидів на визначених масивах поверхневих вод не перевищувала екологічних нормативів якості для пріоритетних речовин.

Масиви поверхневих вод в означених пунктах відповідають II класу хімічного стану, «недосягнення доброго».

Сучасний стан поверхневих водойм території громади характеризується антропогенним тиском суб'єктів господарювання. Причиною недостатньо ефективної роботи очисних споруд є фізична та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення поточних і капітальних ремонтів, їх перевантаженість.

З метою створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, вимогами статті 87 Водного кодексу України, встановлюються водоохоронні зони. Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проектами землеустрою. В межах водоохоронних зон відповідно до вимог статті 88 Водного кодексу України виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів Спеціалістами лабораторії гідробіології у 2019 році проведено діагностичний гідробіологічний моніторинг за європейськими методиками річок і водосховищ басейну Дону. Відбір проб в Донецькій, Харківській та Луганській областях було проведено у 33 масивах (створах) поверхневих вод. Екологічний статус масивів поверхневих вод було визначено за чотирма біологічними елементами якості/показниками (фітопланктон, фітобентос, макрозообентос, вища водна рослинність).

На даний час територія Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади не в повній мірі забезпечена мережами та спорудами централізованого водопостачання та водовідведення.

Послуги централізованого водопостачання та водовідведення на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади здійснює комунальне підприємство «БАХМУТ-ВОДА».

На балансі підприємства знаходиться 2 підземних водозабори – Красносільський (с. Іванівське) та Кліщіївський (с. Кліщіївка), з яких добувається 30-35 % потреб питної води, решта – з Каналу Сіверський Донець-Донбас через Артемівську фільтрувальну станцію комунального підприємства «Компанія «Вода Донбасу».

На балансі КП «БАХМУТ-ВОДА» знаходиться:

Таблиця 2.5

№ з/п	Назва	Одиниця виміру	Загальна кількість	У тому числі у селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади
1.	Підземні водозабори	од.	2	-
	В т.ч. артезіанські свердловини	од.	12	-
2.	Водопровідні насосні станції	од.	29	1
3.	Резервуари питної води	од.	8	1
4.	Водопровідні мережі	км	559,3	56,9

5.	Каналізаційні очисні споруди	од.	2	1
6.	Каналізаційні насосні станції	од.	7	1
7.	Каналізаційні мережі	км	145,0	14,9

КП «БАХМУТ-ВОДА» обслуговує 56,9 км водопровідних мереж в наступних селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади:

<i>с. Іванівське</i>	<i>18,824 км</i>
<i>с. Кліщіївка</i>	<i>8,9 км</i>
<i>с. Андріївка</i>	<i>1,71 км</i>
<i>с. Хромове-1</i>	<i>2,9 км</i>
<i>с. Хромове -2</i>	<i>3,6 км</i>
<i>с. Хромове-3</i>	<i>3,86 км</i>
<i>с. Опитне</i>	<i>15,3 км</i>
<i>с. Ягідне</i>	<i>0,4 км</i>
<i>с. Іванград</i>	<i>1,4 км</i>

Станом на 01.01.2020 року комунальне підприємство забезпечує питною водою 71 441 абонентів (у т.ч. села – 1 849 осіб), 687 підприємств, установ та організацій, серед яких – заводи, лікарні, дитячі садочки, школи та ряд інших життєвоважливих об'єктів (у т.ч. села – 16 од.).

Пріоритетним напрямом роботи КП «БАХМУТ-ВОДА» є розвиток та реконструкція систем водопостачання та водовідведення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

За період 2018-2020 років замінено 29 км водопровідних мереж, що дало можливість знизити рівень невиробничих втрат води з 50% до 39,6% (станом на 01.01.2020р.).

Сучасний стан водопровідного господарства:

Таблиця 2.6 Характеристика водопровідних мереж:

№ з/п	Назва	Од. виміру	Всього мереж	У тому числі в селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади
1	Водогони	км	87,5	9
	ут.ч. старі та аварійні	км	7,9	4,1
2	Вуличні мережі	км	363,2	47,9
	у т.ч. старі та аварійні	км	230,0	17,5
3	Внутрішньоквартальні мережі	км	108,6	-
	ут.ч. старі та аварійні	км	30,4	-
Всього мереж на балансі		км	559,3	56,9
	ут.ч. старі та аварійні	км	268,3	21,6

Таблиця 2.7 Розподіл протяжності мереж водопостачання за терміном експлуатації:

Назва показників	Одиниця виміру	Протяжність загальна	У тому числі в селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади
1. Загальна протяжність водопровідних мереж	км	559,3	56,9
2. Розподіл мереж водопостачання за терміном експлуатації			
- до 10 років	км	66,4	12,9
- 11-20 років	км	66,5	11,6
- 21-30 років	км	128,8	12,8
- 31-40 років	км	139,9	19,2
- 41-50 років	км	98,4	0,4
- більш 50 років	км	59,3	0
3. Протяжність водопровідних мереж, які знаходяться у аварійному стані	км %	268,3 48	21,6 38

Крім того, КП «БАХМУТ-ВОДА» надає послуги централізованого водовідведення на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, яке полягає в безперервному очищенні стічних вод, які потрапляють до каналізаційних мереж.

Сучасний стан каналізаційного господарства:

Таблиця 2.8 Характеристика каналізаційних мереж:

№ з/п	Назва	Одиниця виміру	Всього мереж	У тому числі в селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади
1	Головні колектори	км	37,4	8,8
	<i>У т.ч. старі та аварійні</i>	км	17,4	1,8
2	Вуличні мережі	км	81,8	6,1
	<i>У т.ч. старі та аварійні</i>	км	19,6	2,4
3	Внутрішньоквартальні мережі	км	25,8	0
	<i>У т.ч. старі та аварійні</i>	км	3,0	0
	Всього мереж на балансі	км	145,0	14,9
	<i>У т.ч. старі та аварійні</i>	км	40,0	4,2

КП «БАХМУТ-ВОДА» обслуговує 14,9 км каналізаційних мереж, в наступних селах територіальної громади:

с. Іванівське	2,6 км
с. Опитне	10,6 км
с. Ягідне	1,7 км

Таблиця 2.9 Розподіл протяжності мереж водовідведення за терміном експлуатації:

Назва	Одиниця виміру	Всього мереж	У тому числі у селах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади
1. Загальна протяжність каналізаційних мереж	км	145	14,9
2. Розподіл мереж каналізації за терміном експлуатації			
- до 10 років	км	14,7	1,4
- 11-20 років	км	22,0	1,8
- 21-30 років	км	19,2	1,2
- 31-40 років	км	31,6	10,5
- 41-50 років	км	28,0	6,9
- більш 50 років	км	29,5	1,6
3. Протяжність каналізаційних мереж, які знаходяться у аварійному стані	км %	40,0 28	4,2 28

Існуючий незадовільний стан мереж сприяє підвищенню аварійності та погіршує рівень надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення.

Проблема реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства та забезпечення населення питною водою гарантованої якості на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади має стратегічне значення та потребує розв'язання тільки за умови державної підтримки, або залучення інвестиційних ресурсів.

За період 2018-2020 років замінено 29 км водопровідних мереж, що дало можливість знизити рівень невиробничих втрат води з 50% до 39,6% (станом на 01.01.2020р.).

В зв'язку з аварійним станом водопровідних та каналізаційних мереж є ризик погіршення екологічного стану водних ресурсів, їх можливе забруднення, що може призвести до виникнення проблеми отримання якісної питної підземної води для населення.

Ймовірні зміни стану водних ресурсів, якщо ДДП не буде затверджено

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в Програмі визначено за необхідне виконання ряду заходів щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади: будівництво у населених пунктах, на новобудовах і розширення та реконструкція споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання; створення водоохоронних зон та винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг; будівництво, розширення та реконструкція мереж водопостачання; ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи самовиливних артезіанських свердловин, інше.

Якщо вищезазначені заходи Програми щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади не будуть реалізовані, в майбутньому існує загроза погіршення якісного стану водних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів, подальший розвиток житлової та громадської забудови населених пунктів громади, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території громади.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади формується обсягами викидів забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря слід віднести викиди промислових підприємств, особливо, паливно-енергетичного комплексу, машинобудівних, хімічного виробництва.

За даними Екологічного паспорту території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2019 році склали 0,2 тис. тонн (у 2018 – 0,3 тис. тонн, у 2017 році – 0,3 тис. тонн).

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин найбільшу частину складають речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) (43,5% від загального обсягу викидів), сполуки азоту (23,8%), оксиду вуглецю (23,8%). Крім того, від стаціонарних джерел забруднення в атмосферу надійшло 53 492,232 тонн діоксиду вуглецю. Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за останні 2 роки наведена в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по районам та міста області, тис. т.

Населені пункти, райони	2018 рік	2019 рік
Всього Донецька область	790158,9	773517,2
м. Бахмут	283,7	246,1
Бахмутський район	107467,0	82256,9

Основні забруднювачі атмосферного повітря на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади:

- ПрАТ «Артвайнері» – виробництво ігристих вин;
- ПрАТ «ФІТОФАРМ» – національна фармацевтична компанія;
- ТДВ «СІНІАТ» – підприємство з видобутку гіпсового каменю, виробництво гіпсу будівельного, гіпсокартону;
- ТОВ «Завод кольорових металів» – підприємство металургії. Основний вид діяльності – виробництво міді;
- ПрАТ «Машинобудівний завод «ВІСТЕК» – підприємство, яке займається виробництвом та постачанням продукції виробничо-технічного призначення для підприємств вугільної та інших галузей промисловості;
- ТОВ «Артемівський електротехнічний завод» – підприємство з виробництва апаратури автоматики, телемеханіки і зв'язку для залізничного транспорту.

Таблиця 2.11 Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пилу, діоксид сірки, діоксид азоту, оксиду вуглецю) в цілому по області та в розрізі по районів і міст Донецької області, тис. т.

Населені пункти, райони	2018 рік					2019 рік				
	Разом	В тому числі по окремих речовинах:				Разом	В тому числі по окремих речовинах:			
		Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю		Пил	Діоксид сірки	діоксид азоту	Оксид вуглецю
Донецька область	790,2	-*	243,7	44,3	-*	773,5	-*	222,8	42,5	-*
м. Бахмут	0,3	-*	0,01	0,06	-*	0,25	-*	0,003	0,05	-*
Бахмутський район	107,5	-*	90,6	8,6	-*	82,3	-*	65,0	8,3	-*
-* - значення відсутні в статистичній інформації Головного управління статистики у Донецькій області.										

Таблиця 2.12 Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у Донецькій області відповідно до даних ГУ статистики у Донецькій області.

Види економічної діяльності	Код за КВЕД-2010	Обсяги викидів по регіону, тонн
Усі види економічної діяльності		773517,2
Сільське, лісове та рибне господарство	A	1384,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	138509,5
Переробна промисловість	C	344509,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	285741,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	243,5
Будівництво	F	23,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	187,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	626,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	18,9
Інформація та телекомунікації	J	-
Фінансова та страхова діяльність	K	-
Операції з нерухомим майном	L	8,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	163,4
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	2,6
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне	O	1241,2

страхування		
Освіта	P	284,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	567,9
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	1,2
Надання інших видів послуг	S	4,5

Примітка. Інформація наведена без урахування частини території Донецької області, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження. Дані можуть бути уточнені.

Згідно офіційних статистичних даних, можна зробити висновок, що найбільший обсяг викидів забруднюючих речовин на території області потрапляє в атмосферне повітря від такого виду економічної діяльності, як постачання переробна промисловість.

Забруднення атмосфери викидами автотранспорту посідає друге місце після енергетики за рахунок постійного збільшення кількості автотранспорту. Загальні викиди токсичних речовин залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості палива.

Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту з року в рік зростають та негативно впливають на якість атмосферного повітря в області. Частка автомобілів, які експлуатуються на території області, далекі від довершеності, вони здебільшого не відповідають міжнародним стандартам щодо екологічної безпеки. Двигуни автомобілів зазвичай морально і фізично застарілі.

Забруднення атмосферного повітря на території громади від автотранспорту обумовлено такими факторами: постійне нерегульоване збільшення кількості автотранспорту, в тому числі транзитного вантажного; відставання якості палива від європейських стандартів; повільний розвиток мережі розв'язок і автошляхів; недосконалість управління дорожнім рухом та іншими проблемами; недостатньо розвинена законодавча та юридична база у галузі ефективного регулювання управління автотранспортом; відсутність механізмів впливу на збільшення забруднення довкілля автотранспортом.

Автомобілі викидають разом з відпрацьованими газами, випаровуванням паливо-мастильних матеріалів близько 200 компонентів забруднюючих речовин, які мають токсичний, мутагенний, наркотичний та інший вплив на живі організми. Основним токсичним інгредієнтом, яким забруднюється атмосферне повітря під час експлуатації автомобільного транспорту, є оксид вуглецю (близько 80%).

Викиди автотранспортних засобів особливо небезпечні тому, що здійснюються у безпосередній близькості від тротуарів у зоні активного пішохідного руху. Крім забруднення атмосферного повітря, автомобільний транспорт та його супутня інфраструктура є головними забруднювачами водних об'єктів та ґрунтів нафтопродуктами. Насамперед, це стосується відкритих автостоянок, гаражних кооперативів і автозаправних станцій, які не обладнані локальними очисними спорудами поверхневих (дощових і талих) стічних вод, пунктів розвантаження паливно-мастильних матеріалів та автотранспортних підприємств. Має місце забруднення залізничних колій мастилами через їх витікання з негерметичних редукторів залізничних вагонів.

Негативно впливають на стан довкілля і відходи автотранспортних засобів, які утворюються в процесі їх експлуатації, а саме: відпрацьовані мастила, фільтри, акумулятори, відпрацьовані шини, деталі та корпуси автомобілів та ін., утилізацію яких належним чином ще не налагоджено.

Фактор забруднення повітря знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох чинників, а отже, потребує постійного контролю та моніторингу його якості з боку органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, особливо при регулюванні господарської діяльності всіх суб'єктів.

Основними напрямками зменшення викидів забруднюючих речовин є насамперед неухильне виконання суб'єктами підприємницької діяльності природоохоронних заходів та впровадження сучасних технологій очищення газо-пилового потоку. Діяльність кожного суб'єкта господарювання має бути спрямована на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

Ймовірні зміни стану атмосферного повітря, якщо ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо Програма не буде затверджена, а заходи з охорони атмосферного повітря не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території громади більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників. Але за умов нарощування об'ємів виробництва промислових підприємств без впровадження заходів щодо: організації виробництва, встановлення та реконструкції обладнання для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин хімічного та біологічного походження, що викидаються в атмосферне повітря; організації виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря; розроблення, організації виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів – відбуватиметься погіршення якості атмосферного повітря. Це може призвести до зниження якості екологічних показників стану довкілля. Забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах області. Без реалізації заходів, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря – рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

Поводження з відходами

Відповідно до вимог Закону України «Про відходи» поведження з відходами – це дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Протягом 2019 року на території громади утворилося 23 377,968 тон відходів I-IV класів небезпеки; утилізовано, оброблено (перероблено) 149,685 тон відходів; видалено шляхом захоронення – 25 323,204 тон.

У 2019 році на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, серед утворених відходів найбільшу питому вагу склали відходи IV класу небезпеки – 3050,9 тон, або 13,1% від загального обсягу утворених відходів. Решта відходів розподілилась за класами небезпеки таким чином: 1,780 тон (0,007%) – до I класу небезпеки, 61,160 тон (0,26%) – до II класу небезпеки; 617,684 тон (2,6%) віднесено до III класу.

Таблиця 2.13 Динаміка утворення відходів за класами небезпеки (тонн).

Роки	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Усього (тонн) у тому числі	26 299,4	23 223,12	23 377,968
I класу небезпеки	2,535	1,355	1,780
II класу небезпеки	150,841	107,066	61,160
III класу небезпеки	1 018,933	1 088,215	617,684
IV класу небезпеки	25 127,082	22 026,484	22 697,344

Основним напрямком роботи у сфері поводження з відходами залишається вирішення питання забезпечення повного збирання небезпечних відходів з метою передачі їх для подальшої утилізації, обробки (переробки) на спеціалізовані підприємства. Контроль за дотриманням ліцензійних умов провадження діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами та видачу ліцензій покладено на Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

Таблиця 2.14 Інформація про кількість діючих сміттєзвалищ (полігонів) станом на 01.01.2020.

№ з/п	Назва одиниці адміністративно - територіального устрою регіону (район, місто)	Кількість*	Площі під твердими побутовими відходами, га*
Сміттєзвалища			
1	м. Бахмут	1	10,29
Усього		1	10,29

Не менш гострою, ніж у попередні роки, залишається на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади проблема утилізації твердих побутових відходів. На території громади розташовано 1 організоване місце видалення твердих побутових відходів. В більшості випадків, під час експлуатації місць видалення відходів, проектні рішення не дотримуються.

На даний час вивезення ТПВ по місту здійснює приватне ТОВ «УМВЕЛЬТ Бахмут» на полігон твердих побутових відходів, який розташований на відстані 600 м на південний схід від м. Бахмут.

В громаді збирання відходів здійснюється контейнерним та безконтейнерними методами. Безконтейнерний метод застосовується на території, де обмежена можливість проїзду сміттєвоза, а саме з приватних домоволодінь. На контейнерних майданчиках збирання відходів здійснюється унітарною системою, тобто відходи не сортуються за компонентами, а збираються в загальні контейнера для сміття.

Проблема відходів є однією з ключових екологічних проблем Бахмутської міської ОТГ. Існуюча система управління відходами як в Україні, так і на території громади характеризується такими тенденціями:

- накопичення відходів як у промисловому, так і побутовому секторі, що негативно впливає на стан довкілля і здоров'я людей;
- здійснення неналежним чином утилізації та видалення небезпечних відходів;
- розміщення побутових відходів без урахування можливих небезпечних наслідків;

- неналежний рівень використання відходів як вторинної сировини внаслідок недосконалості організаційно-економічних засад залучення їх у виробництво;
- неефективність впроваджених економічних інструментів у сфері поводження з відходами.

Незважаючи на тенденцію деякого зменшення обсягів утворення відходів виробництва, на території Бахмутської міської ОТГ триває процес накопичення відходів різних видів.

Невирішеними залишаються такі проблеми поводження з відходами:

- не запроваджена чітка система утилізації продуктів переробки макулатури, склобою, автомобільних шин, полімерних відходів, відходів легкої та харчової промисловості, відпрацьованих нафтопродуктів тощо;
- не впроваджена система поводження (знешкодження) з токсичними відходами;
- не організовано утилізацію шлаків паливного-енергетичного комплексу та металургійних виробництв, золошламових відходів, гірничої породи;
- не вирішена проблема знешкодження непридатних для використання агрохімікатів і тари та упаковки від них.

Залишається актуальною проблема утилізації твердих побутових відходів (ТПВ). Існуюча система поводження з твердими побутовими відходами не дозволяє в повному обсязі виділити із загальної маси відходів фракції ресурсноцінних матеріалів (паперу, картону, скла, металу, пластмас тощо). Утворення значних обсягів відходів в області, захаращення території відходами зумовлено наступними основними факторами:

- неефективні технології переробки первинної сировини і матеріалів;
- недоліки в розробці нових та використанні наявних (вже розроблених і відомих у світовій практиці) технологій утилізації відходів на місцях їх безпосереднього утворення;
- недоліки системи поводження з відходами, що не були утилізовані в місцях їх утворення, а також недоліки системи очищення міста від відходів.

Існуюча система видалення побутових відходів не забезпечує регулярного вивозу і знешкодження побутових відходів, що призводить до стихійних звалищ.

Тверди побутові відходи є одним з небезпечних джерел забруднення, перш за все бактеріального, земельних ресурсів та ґрунтів, поверхневих і підземних водних ресурсів та атмосферного повітря.

Ймовірні зміни стану поводження з відходами, якщо ДДП не буде затверджено

З метою забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів в громаді необхідно виконання ряду наступних основних заходів таких як: будівництво контейнерних майданчиків для ТПВ; придбання обладнання для збору твердих побутових відходів, а саме контейнерів, в тому числі, для роздільного збору сміття.

В разі не виконання заходів, фактор поводження з відходами матиме найбільше значення серед ризиків шкідливого впливу на довкілля на території Бахмутської міської ОТГ.

Залишатиметься на низькому рівні надання послуг у сфері управління відходами та розвиток відповідної інфраструктури на території громади, можливе збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ і полігонів для їх захоронення, можливе накопичення промислових відходів та як слідство погіршення санітарного стану населених пунктів. Крім того, залишиться без змін інституційна складова регіональної системи управління відходами, а отже продовжуватиметься розрізненість і неузгодженість у намаганнях і діях влади, бізнесу та громадськості щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі.

Розвиток системи поводження з промисловими відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Здоров'я населення

Питання поліпшення демографічної ситуації та покращення стану здоров'я населення є одним із найголовніших напрямків у роботі всіх гілок влади, але демографічний стан в області залишається складним.

За статистичними даними, станом на 01.01.2020 рік чисельність населення на території Бахмутської міської ОТГ склала 83 026 осіб.

За інформацією з офіційного веб-сайту Головного управління статистики у Донецькій області (<http://kh.ukrstat.gov.ua/>) динаміка випадків захворюваності населення Донецькій області наведено в табл. 2.20.

Таблиця 2.20 Динаміка випадків захворювання у Харківській області.

Роки*	Кількість уперше в житті зареєстрованих випадків захворювань, тис од.							
	Усього	У тому числі:						
		новоутворення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи
2015	1003,7	12,9	16,0	99,3	404,8	55,1	48,9	64,3
2016	1056,3	14,4	15,7	107,9	450,6	55,4	48,9	67,6
2017	1035,3	13,9	15,2	104,1	436,4	55,9	49,8	63,4

* - без урахування частини тимчасово окупованої території у Донецькій області.

За інформацією з офіційного вебсайту Бахмутської міської ради (<http://artemrada.gov.ua/>) щодо основних показників здоров'я населення Бахмутської міської ОТГ – можна зробити висновки, що демографічні процеси відповідають загальній тенденції природного руху населення України. Беручи до уваги вікову структуру населення, варто відзначити, що найвища частка припадає на групу осіб працездатного віку, що свідчить про позитивну тенденцію соціально-демографічного та економічного розвитку населених пунктів. Меншу, проте значну частку займає категорія осіб старше працездатного віку. Переважання частки осіб старше працездатного віку над часткою осіб молодше працездатного віку говорить про поступове старіння населення.

Хвороби системи кровообігу займають перше місце в структурі смертності населення та перше місце серед причин інвалідності населення і є однією з найважливіших причин надсмертності чоловіків працездатного віку. Серед причин інвалідності населення ведучі місця займають ішемічна та гіпертонічна хвороби, судинні ураження мозку. З віком відмічається підвищення рівня захворюваності на хвороби системи кровообігу. У жінок показники захворюваності (крім інфаркту міокарда) вищі ніж у чоловіків. В розвитку хвороб системи кровообігу найбільше значення має дві основні групи: соціально-культурні фактори та внутрішні фактори ризику. До першої групи факторів ризику відносяться: вживання висококалорійної їжі, яка багата вуглеводами, жирами та холестерином; тютюнопаління; малорухливий спосіб життя; постійний нервовий стрес. До другої групи факторів ризику відносяться артеріальна гіпертензія; гіперхолестеренемія; порушена толерантність до вуглеводів; ожиріння; спадковість.

Ступінь впливу кожного із названих факторів та їх комбінація різна. Витрати на лікування, реабілітацію та соціальне забезпечення хворих на хвороби системи кровообігу стають фінансовим тягарем для суспільства.

Серед ймовірних причин захворюваності населення можна назвати високий рівень розвитку промисловості та урбанізації, який створює прискорений, стресовий ритм життя, який негативно впливає на організм людини, підсилює прояви девіантної поведінки, що і являється провокуючим хворобу фактором; старіння нації; не дотримання здорового способу життя. Станом на теперішній час загальноновизнано, що епідемія хронічних неінфекційних захворювань, у тому числі і хвороб системи кровообігу, значною мірою пов'язана зі способом життя і виникненням внаслідок цього фізіологічних факторів ризику.

За останні 10 років у нашій країні відзначають неупинну тенденцію до підвищення рівня захворюваності на злоякісні новоутворення із щорічним збільшенням приблизно на 3 %. Злоякісні новоутворення спричиняють більше 15 % усіх смертей і поступаються за цим показником лише серцево-судинним захворюванням. Ризик розвитку онкологічних захворювань становить 27,7 % у чоловіків та 18,5 % у жінок. Щорічна летальність внаслідок онкологічних захворювань, у 2–10 разів перевищує аналогічний показник у розвинених країнах світу. В Україні хворі онкологічного профілю становлять 25 % інвалідів. Результати світових епідеміологічних досліджень злоякісних новоутворень свідчать про швидкі темпи підвищення захворюваності на рак та поширеності злоякісних новоутворень із різким зростанням смертності у віці старше 60 років.

Смертність від хвороб органів травлення посідає четверте місце у структурі смертності населення (після хвороб системи кровообігу, новоутворень і нещасних випадків). У структурі смертності від хвороб органів травлення переважають цироз печінки, панкреатит, ускладнений перебіг виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. При вирішенні проблем щодо хвороб органів травлення необхідно орієнтуватися на характер відтворення і втрати здоров'я населення, як важливі критерії економічного і соціального благополуччя суспільства.

Особливість смертності населення від хвороб органів травлення протягом другої декади XXI ст. полягає в тому, що це єдина причина, від якої смертність має виразну тенденцію до зростання.

Факторами ризику виникнення цих захворювань є низька якість харчування, його незбалансованість, незадовільна організація харчування вдома і на роботі, психоемоційне перенапруження, самолікування, пізні звернення за кваліфікованою медичною допомогою. Симптоми шлунково-кишкового тракту дуже поширені і мають значні економічні та соціальні наслідки.

Спостерігається нівелювання статевих відмінностей в частоті жовчнокам'яної хвороби, виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки; відбувається розширення вікових меж формування патології органів травлення; простежується чітка тенденція до збільшення захворюваності на патологію верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Інфекційні хвороби залишаються однією з основних причин інвалідності та смертності населення в Донецькій області. Підвищення рівня інфекційної захворюваності пов'язане з негативними соціально-економічними змінами в країні, військовими конфліктами, внутрішньою та зовнішньою міграцією, екологічними катаклізмами, появою нових нозологічних форм хвороб.

Зважаючи на те, що інфекційні захворювання найчастіше вражають соціально незахищені верстви населення, стає зрозуміло, чим викликана особлива увага до цих хвороб і в сучасному українському суспільстві.

Так, потрапляння забруднюючих речовин в організм людини до органів дихання та травлення викликає ризик розвитку їх хвороби. До складу пилу можуть входити особливо небезпечні частинки, такі як свинець, кадмій, ртуть, діоксини. На населення, що мешкає поблизу промислових підприємств, можуть мати вплив сполуки речовин, що утворюються в результаті технологічних процесів.

Серед хвороби, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, слід виділити хвороби органів дихання, захворювання на хронічний бронхіт та астму, а також інфекційні захворювання та новоутворення.

На підставі наведених даних можна зробити висновок, що рівень захворюваності населення області хворобами, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, є достатньо високим.

Слід зазначити, що охорона здоров'я населення – це соціальна проблема, яка величезною мірою залежить від: умов праці, житлово-комунального забезпечення, культури, харчування та доступності і якості медичної допомоги.

З метою забезпечення населення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою та забезпечення керованості та безперервності медичної допомоги на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади Донецької області діють підрозділи КНП «Центр первинної медичної допомоги м. Бахмута».

Станом на 01.01.2020 рік населення Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади обслуговує та надає медичну допомогу населенню наступні підрозділи центру: амбулаторія №№1-3 в м. Бахмуті, амбулаторія №4 в с. Іванівське, амбулаторія №5 в с. Опитне, амбулаторія №6 та №7 в м. Бахмуті, амбулаторія №10 в с. Зайцеве та амбулаторія №11 в с. Покровське.

З метою забезпечення населення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою та забезпечення керованості та безперервності медичної допомоги на території області діють комунальні некомерційні підприємства та приватні установи.

Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено

Виконання основних заходів Програми забезпечить послаблення можливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення.

У разі, якщо Програму не буде затверджено, всі заходи ДДП не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію. Особливу загрозу становитиме проблема будівництва, реконструкції та капітального ремонту систем водопровідних та каналізаційних мереж, каналізаційних напірних колекторів, каналізаційних насосних станцій, очисних споруд та гідроспоруд, скиди яких можуть погіршити якість поверхневих та підземних водних ресурсів, земельних ресурсів та ґрунтів, а це, в свою чергу, може підвищити ризик виникнення новоутворень і хвороб органів дихання у населення, призвести до зниження біорізноманіття тощо.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки спрямована на створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти.

Виконання заходів Програми передбачено здійснити за такими напрямками:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Програму розроблено у зв'язку із закінченням терміну дії Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на 2018-2020 роки, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 25.07.2018 року №6/118-2279 (зі змінами).

Головною метою Програми є створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти. Термін реалізації Програми: 2021-2025 роки.

Пріоритетними напрямками Програми є:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Програмою передбачена реалізація природоохоронних заходів, які охоплюють територію Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади серед яких можна виділити:

- *заходи з метою покращення стану атмосферного повітря:*
- організація виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря;
- *заходи щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів:*
- будівництво споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;
- *заходи щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів:*
- будівництво, розширення та реконструкція цехів утилізації осадів на очисних каналізаційних та водопровідних комплексах;
- будівництво та реконструкція установок знешкодження та утилізації шламів;
- *заходи щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів:*
- будівництво у населених пунктах, розширення та реконструкція на діючих підприємствах споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;

- створення водоохоронних зон та винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг;
- ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи самовиливних артезіанських свердловин, інше;

Досягнення екологічної безпеки та реалізацію пріоритетних напрямів екологічної політики в громаді планується забезпечувати за рахунок впровадження природоохоронних заходів, що спрямовані на покращення екологічного стану регіону, у відповідності до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Джерела фінансування Програми є кошти державного бюджету, обласного бюджету, бюджету Бахмутської міської територіальної громади: кошти підприємства та кошти інших джерел. Обсяг фінансування Програми визначається щороку та затверджується Бахмутською міською радою на відповідний фінансовий рік.

З метою реалізації заходів Програми заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проектів, серед яких можуть бути проекти, які відповідно до пунктів 1, 3, абз. 10, 17 пункту 10, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

У результаті реалізації природоохоронних заходів Програми можна очікувати такі результати:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Стратегічна екологічна оцінка Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки проводиться з метою забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктами 1, 3, абз 10, 17 пункту 10, 13 частини третьої статті 3. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT – аналізу в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 SWOT-аналіз екологічної ситуації на території, що аналізується ДДП.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Наявність природних ресурсів; 2. Наявність централізованого водопостачання та водовідведення на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади; 3. Значний досвід регіональної екологічної	1. Значне техногенне навантаження на довкілля (забруднення водних об'єктів та атмосферного повітря, погіршення стану земель), зокрема: - наявність потенційно небезпечних виробництв, велика кількість підприємств-

політики, розроблення та реалізація природоохоронних програм на міському рівні; 4. Існуюча програма охорони навколишнього природного середовища в Донецькій області; 5. Наявність фінансового забезпечення за рахунок бюджетних коштів; 6. Існуюча концепція розвитку водного господарства Бахмутської міської ОТГ; 7. Досвід виховання екологічної свідомості дітей та юнацтва, інформаційного забезпечення населення.	забруднювачів; - наявність стихійних сміттєзвалищ побутових відходів; - накопичення великої кількості промислових відходів; - забруднення водойм скидами підприємств, замулення та засмічення водних об'єктів; - незадовільний стан очисних споруд; 2. Зношеність вуличних та внутрішньоквартальних мереж водопостачання та водовідведення та обладнання на них; 3. Відсутність в певних населених пунктах каналізаційних очисних споруд.
Можливості	Загрози
1. Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км; 2. Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км; 3. Збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць; 4. Скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті; 5. Подальший розвиток екологічного управління; 6. Покращення умов експлуатації інженерних мереж; 7. Забезпечення населення питною водою; 8. Підвищення рівня екосвідомості представників місцевих громад та бізнесу, розвиток громадського екологічного руху; 9. Раціональне використання наявних природних ресурсів; 10. Покращення екологічного стану в населених пунктах Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади.	1. Погіршення стану довкілля внаслідок продовження політики незбалансованого природокористування; 2. Погіршення стану здоров'я населення внаслідок забруднення довкілля; 3. Загроза підтоплення територій громади; 4. Відсутність ефективних механізмів комплексного державного та громадського контролю за дотриманням норм природоохоронного законодавства; 5. Недостатній рівень відповідальності підприємств, органів місцевого самоврядування та населення за порушення природоохоронного законодавства; 6. Недостатній рівень впровадження новітніх екологічно безпечних технологій.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії, якщо документ державного планування не буде затверджений, подальший стабільний розвиток території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади є проблематичним. Це може призвести до погіршення екологічної ситуації і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення.

Таблиця 3.2. Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку.

№ з/п	Чи може виконання ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірно	ні	
Атмосферне повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		●		+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	●			+
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		●		
4	Появу джерел неприємних запахів?			●	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			●	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		●		+
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			●	
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			●	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			●	+
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?		●		+
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			●	+
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			●	

13	Порушення гідрологічного та гіdroхімічного режиму малих річок регіону?			•	
14	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			•	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?		•		
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	+
Поводження з відходами					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		•		+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	+
19	Збільшення кількості відходів I -III класу небезпеки?			•	+
20	Спорудження еколого - небезпечних об'єктів поводження з відходами?			•	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	•			+
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями ДДП та цілями місцевих громад?			•	

Біорізнамоніття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	+
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	+
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення, інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	+
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	
37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?			•	
38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			•	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	

40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			•	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше					
45	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?		•		+
46	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
47	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	+
48	Суттєве порушення якості природного середовища?			•	+
49	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
50	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	

Керуючись стратегічними й оперативними цілями та на основі оцінок, представлених в табл. 3.1 та табл. 3.2, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

Земельні ресурси та ґрунти Реалізація Програми охоплює територію Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, при цьому окремі заходи визначені нею, зосередженні на локальних територіях життєдіяльності населення. Виконання заходів, що передбачені Програмою, дозволить поліпшити загальну екологічну ситуації на території

громади та позитивно вплинути на умови життєдіяльності і здоров'я населення Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади.

Внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Реалізація заходів Програми не призведе до суттєвих змін у структурі земельного фонду, чинній або плановій практиці використання земель.

Програмою передбачаються заходи щодо будівництва, розширення та реконструкції водопровідних та каналізаційних мереж, будівництво каналізаційних очисних споруд.

Слід зазначити, що впровадження планованої діяльності з буріння з метою водопостачання, будівництво акведуків та трубопроводів для транспортування води на далекі відстані – може мати значний вплив на довкілля (пункт 10 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Також заходами Програми заплановано проведення робіт по будівництву, реконструкції та капітальному ремонту різних видів об'єктів, мереж та споруд, що завжди пов'язано з порушенням ґрунтового покриву земель, на яких заплановано впровадження діяльності.

Ймовірний вплив на ґрунтовий покрив відбудеться при будівельних роботах, прокладанні інженерних комунікацій та вертикальному плануванні території під час реалізації заходів Програми щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів, а саме: будівництво споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання. Можливо відбудеться антропогенна трансформація існуючого рельєфу території від планувальних робіт під час реалізації заходів Програми. З огляду на тимчасовий характер впливу та його локальність, вплив приймається, як допустимий.

З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів Програмою заплановані заходи, що відповідають основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України, забезпечують поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо забезпечення повного врахування природоохоронних вимог під час вирішення питань щодо зміни цільового призначення земельних ділянок для розміщення об'єктів будівництва.

Рослинний та тваринний світ Програмою не передбачається реалізація заходів, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі чи заплановані до заповідання території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Реалізація Програми запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація природоохоронних заходів, що визначені Програмою не має впливу на території з природоохоронним статусом.

Ймовірний вплив Реалізація заходів ДДП не матиме суттєвого впливу на зміни та динаміку розвитку природних популяцій. Помірний вплив на тваринний світ відбуватиметься за рахунок техногенного шуму від будівельної техніки та механізмів під час реалізації заходів Програми щодо будівництва планованих об'єктів, споруд та комунікацій. Але такий вплив носитиме тимчасовий характер, припиняється по закінченню будівельних робіт, такий вплив можна оцінити як допустимий.

Геологічні та гідрографічні умови

Ймовірний вплив на геологічне середовище під час реалізації заходів Програми, а саме проведення робіт по будівництву, реконструкції та капітальному ремонту різних

видів об'єктів, мереж та споруд на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади – матиме тимчасовий характер, після закінчення будівельних робіт прилегла територія упорядковується за рахунок проведення благоустрою та упорядкування. При проведенні будівельних робіт вплив на геологічне середовище можна оцінити як помірний. Впровадження заходів, що передбачені ДДП, не призведе до зміни водно-фізичних та інших властивостей ґрунтів.

Заходами, що визначені Програмою, не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на геологічне і гідрогеологічне середовище.

Вплив на навколишнє природне середовища планованої діяльності, що передбачена основними напрямками Програми та може мати значний вплив на довкілля, необхідно оцінити під час здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

Водні ресурси Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у підземні водні об'єкти. Проте, основними заходами Програми щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади є: будівництво у населених пунктах розширення та реконструкція споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання; або переведення на регульований режим роботи артезіанських свердловин, інше.

Такі види планованої діяльності, як будівництво у населених пунктах споруд для очищення стічних вод, ймовірноше проводяться на землях водного фонду та найчастіше призводять до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Впровадження господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, впровадження планованої діяльності з прокладання кабелів, будівництво трубопроводів для транспортування води на далекі відстані, буріння з метою водопостачання може мати значний вплив на довкілля (пункти 1, 10, 13 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Слід зазначити, що роботи на землях водного фонду повинні проводитися з обмеженнями відповідно до вимог статті 89 Водного Кодексу України. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- 1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;
- 2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- 3) влаштування літніх таборів для худоби;
- 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- 5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
- 6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Замовник зобов'язаний:

- виконувати заходи щодо охорони земель від ерозії, підтоплення, забруднення відходами виробництва, хімічними і радіоактивними речовинами та від інших процесів руйнування;
- суворо дотримуватися встановленого режиму для прибережних захисних смуг;
- запобігати проникненню у водні об'єкти стічних вод, пестицидів і добрив через прибережні захисні смуги.

Роботи в межах земель водного фонду (прибережна захисна смуга та водна поверхня) потребують отримання дозволу згідно постанови Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду». Дозвіл видається Держводагентством за погодженням з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України. При цьому гарантується

недопущення:

- порушення стійкості прибережних схилів (берегообвали, ерозійні та зсувні процеси, осідання);
- зосередження будь-яких забруднюючих речовин, сміття, деревини тощо;
- утворення перетинів водних потоків;
- перекриття течії води через водопропускні споруди різних типів та прогони мостів;
- затоплення та підтоплення прибережних територій.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо реалізації заходів, спрямованих на поліпшення стану водних ресурсів, зокрема:

- сприяння розробки та встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів на території області;
- отримання дозволу на спеціальне водокористування (в разі провадження господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти);
- отримання дозволу на проведення робіт на землях водного фонду (в разі провадження планованої діяльності в межах прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм).

Ймовірний вплив З метою покращення водного господарства громади, Програмою запланована реалізація заходів, що спрямовані на поліпшення гідрологічного, санітарного, технічного стану та якості води; створення водоохоронних зон, зменшення впливу промислових та інших виробничих об'єктів на рівень забруднення підземних вод, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів.

Заходи щодо створення водоохоронних зон, винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг та ліквідаційний тампонаж артезіанських свердловин проводяться з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності та задля недопущення забруднення підземних водних ресурсів.

Якщо вищезазначені заходи Програми не будуть реалізовані, подальший розвиток території громади може спричинити техногенне навантаження на водні ресурси. Зокрема аварійний стан споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку може призвести до забруднення поверхневих та підземних водних ресурсів.

Атмосферне повітря Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів в атмосферне повітря. Проте, з метою покращення стану атмосферного повітря на території громади запланована реалізація заходів щодо: використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря; розроблення, організації виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів.

Ймовірний вплив Проведення будівельних робіт з метою реалізації заходів Програми супроводжується роботами, в процесі яких забруднюється атмосферне повітря. Найбільший вплив чинять будівельні машини та обладнання. Всі будівельні роботи мають пересувний характер, виконуються послідовно. Такі джерела умовно можна віднести до джерел нерегулярного забруднення атмосфери, тобто викиди в атмосферу забруднюючої речовини проводяться через нерівномірні проміжки часу. Характерною особливістю цих викидів є мала часова тривалість. Даний вид забруднення носить тимчасовий характер і обмежується терміном будівництва.

З метою покращення стану атмосферного повітря в громаді, Програмою заплановано реалізацію заходів з переоснащення виробництва із впровадженням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосуванням сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів, що призведе до зменшення обсягу викидів

загальнопоширених забруднюючих речовин, забезпечить поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки на території області.

Кліматичні умови території Однією з ключових глобальних проблем сьогодення є негативний антропогенний вплив на довкілля, що є, зокрема причиною зростання концентрації парникових газів в атмосферному повітрі. Причиною зміни клімату є динамічні процеси зумовлені природними та антропогенними чинниками. Основними джерелами викидів парникових газів є промисловість, енергетика та транспорт. До парникових газів відносяться: двоокис вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ), гексафторид сірки (SF_6).

Попри окремі спостереження за наслідками глобальних змін клімату в області немає системних досліджень, які б стали основою для планування та реалізації заходів з попередження шкідливих впливів на клімат і адаптації всіх сферах життєдіяльності населення до його змін.

Проте Програмою заплановано зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел шляхом впровадження заходів з охорони атмосферного повітря, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря на території громади, а саме: переоснащення виробництва із впровадженням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосування сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів.

Ймовірні впливи Негативний вплив на кліматичні умови території під час впровадження напрямків діяльності Програми не передбачається. Змін мікроклімату у результаті реалізації заходів, що визначені ДДП не очікується. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів запланованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Поводження з відходами Бахмутська міська об'єднана територіальна громада характеризується високим рівнем утворення і накопичення твердих побутових відходів. Тому питання поведінки з твердими побутовими відходами потребує негайного вирішення.

Важливим залишається питання потрапляння ресурсоцінних відходів на полігони та сміттєзвалища ТПВ і разом з тим, впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання відходів, комплексної переробки та утилізації корисних компонентів побутових відходів.

Попереднє сортування відходів перед видаленням на полігон та впровадження роздільного збирання вторинних компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігонах та сміттєзвалищах.

Одним із альтернативних шляхів вирішення даного питання є будівництво сміттєпереробних та сміттєсортувальних комплексів (заводів, ліній). В зв'язку з чим, Програмою запланована реалізація заходів щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів в області, таких як: впровадження роздільного збору відходів.

Також однією із основних екологічних проблем громади, що потребує вирішення, є зберігання невідомих, непридатних та заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів, накопичених за радянських часів колишніми сільськогосподарськими підприємствами. Умови зберігання більшості пестицидів не відповідають діючим екологічним та санітарним нормам. Більшість накопичених препаратів були свого часу заборонені до використання у зв'язку з їх високою токсичністю та негативним впливом на здоров'я населення і довкілля. Тому, кожен з відведених для зберігання непридатних або заборонених до використання пестицидів складів є об'єктом потенційної небезпеки. Реалізація запланованих Програмою заходів щодо поведінки з відходами, забезпечить сортування, переробку та безпечну утилізацію або захоронення відходів, а також збільшення обсягу заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини.

Ймовірний вплив Протягом виконання підготовчих, будівельних робіт, що передбачені заходами Програми, очікується епізодичний і незначний вплив зумовлений операціями у сфері поводження з відходами. Негативного впливу на довкілля під час провадження діяльності з реалізації заходів ДДП не передбачається.

З метою раціонального використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів заходами Програми: забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів.

Здоров'я населення

Ймовірний вплив З метою охорони навколишнього середовища та здоров'я населення Програмою передбачаються заходи з охорони навколишнього природного середовища громади. Реалізація всіх вище перелічених заходів Програми забезпечить послаблення можливого впливу на довкілля, і як слідство послабить вплив на здоров'я населення. Виконання таких заходів Програми, як будівництво у населених пунктах споруд для очищення стічних вод, споруд для прийому та очищення господарсько-побутових стічних вод, ліквідаційний тампонаж артезіанських свердловин та інше – унеможливить ризики для здоров'я населення через користування водою незадовільної якості.

Виконання заходів, що передбачені Програмою, забезпечить послаблення можливого впливу на довкілля та здоров'я населення.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкового здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Екологічне управління, моніторинг та інше Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено реалізацію заходів щодо покращення стану навколишнього природного середовища.

Виникнення негативного впливу, який у майбутньому може спричинити погіршення стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації рішень ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» не очікується та не прогнозується.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я населення, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

Оскільки метою Програми є здійснення природоохоронних проектів та заходів, що мають покращити стан навколишнього природного середовища, від виконання заходів Програми можна очікувати лише позитивні результати на всій території громади.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів.

В рамках даної роботи визначені ключові екологічні цілі та завдання в сфері охорони довкілля, їх відповідність заходам Програми та визначені можливості їх врахування при розробленні ДДП. На основі аналізу екологічної ситуації та запланованих заходів Програми були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

Заходи Програми, посилені економічною підтримкою держави, мають забезпечити поступове виконання природоохоронних заходів і як наслідок, подолання ключових екологічних проблем Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади, серед яких наступні:

Таблиця 4.1. Ключові екологічні проблеми, які стосуються ДДП.

№	Суть проблеми
1.	Можливе забруднення атмосферного повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.
2.	Можливе забруднення ґрунтів та ґрунтових вод внаслідок не досконало організованої системи водопостачання та водовідведення (у т.ч. зливової каналізації).
3.	Відсутність або неефективна робота каналізаційних очисних споруд, зумовлена застосуванням застарілих технологій.
4.	Можливе використання не якісної питної води населенням, яке використовує воду для питних та госппобутових потреб.
5.	Можливе акустичне навантаження внаслідок руху автотранспортних засобів.
6.	Забруднення атмосферного повітря за рахунок викидів від діючих очисних споруд та під час будівельних робіт при будівництві нових
7.	Відсутність коштів на проведення реконструкції та капітального ремонту фізично та морально зношеного обладнання та мереж.
8.	Незадовільний, а подекуди аварійний, стан гідротехнічних споруд.
9.	Нераціональне використання ресурсів – споживацьке ставлення до компонентів навколишнього природного середовища.
10.	Експлуатація технічно-застарілого автомобільного парку та устаткування.
11.	Низький рівень екологічної свідомості та екологічної культури громадян.
12.	Відсутність організованої постійної в часі системи моніторингу за всіма складовими навколишнього природного середовища.

Серед екологічних проблем, що можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення варто виділити:

1) Забруднення атмосфери: провокує захворювання органів дихання, кровотворення, алергічні реакції, онкологічні захворювання, нервово-психічні розлади, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

2) Забруднення водних ресурсів: погіршення анафелогенної ситуації на території громади, збільшення кількості хвороб органів кровотворення, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, нервової, ендокринної систем, зниження імунітету, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;

3) Забруднення ґрунтів: провокує потрапляння токсичних речовин в організм людини через продукцію городництва та садівництва. Забруднені ґрунти є ідеальним субстратом для появи шкідливих мікроорганізмів, гельмінтів, що сприяє більшому захворюваності людей та тварин;

4) Деградація геологічного середовища: сприяє погіршенню анафелогенної ситуації, умов проживання населення, санітарного стану житлових приміщень, що у підсумку провокує захворювання органів дихання, застуди, ГРВІ та зниження імунітету;

5) Проблема накопичення відходів: відходи є небезпечною основою для розмноження хвороботворних мікроорганізмів, вони забруднюють усі компоненти навколишнього природного середовища. Таким чином, накопичення відходів має загальну шкідливу дію на організм людини, що у підсумку може призвести до розладу будь-якої системи організму людини;

6) Наявність шумового, електромагнітного забруднення: спричиняє нервові розлади, підвищує втомлюваність, знижує імунітет, може бути причиною порушення сну.

7) Деградація біорізноманіття: зменшення кількості зелених рослин сприяє збільшення забруднення атмосфери, пригнічує психоемоційний стан людини, може провокувати кількість збільшення хвороб органів дихання. В той же час інвазійні рослини активізують алергічні реакції в організмі людини, збільшення кількості кліщів, гельмінтів провокує серйозні неврологічні хвороби та захворювання шлунково-кишкового тракту.

Для усунення усіх можливих проблем, які можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення, необхідне впровадження рішень, що передбачені ДДП «Програмою реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки».

Під час реалізації заходів та проектів Програми необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проектування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природно-заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

В розділі висвітлюється інформація про різні стратегії, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття запланованих заходів та проектів в ДДП «Програмі реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки».

Розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики у сфері охорони довкілля та здоров'я населення, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні та безпосередньо стосуються ДДП. Результати аналізу визначають ступінь врахування вищезазначених цілей документів державної політики та їх впровадження в ДДП.

Проведений огляд відповідних цілей екологічної політики передбачає загальні орієнтири, на основі яких оцінюються цілі та заходи Програми.

Міжнародні зобов'язання у сфері охорони довкілля Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

- Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р.;
- Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольм, 2001 р.), яка ратифікована в Україні від 18 квітня 2007 року.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Станом на 01.01.2016 мережа займала близько 8 % території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду. За результатами аналізу звітом про СЕО визначено, що в межах території, де заплановано впровадження заходів та проектів Програми, території природно-заповідного фонду, що внесені до Смарагдової мережі України відсутні.

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу. На території України виділено 39 водно-болотних угідь міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції.

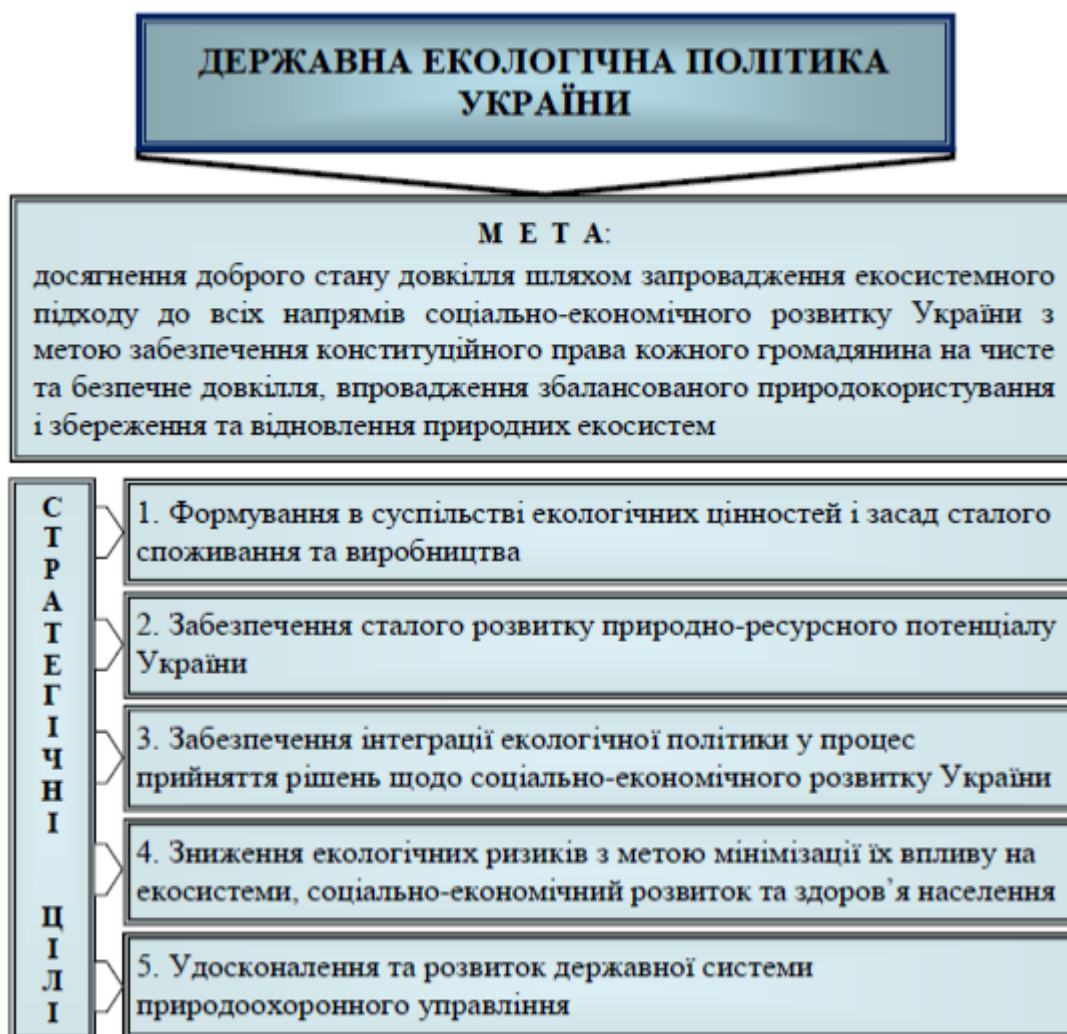
Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по інших напрямках співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонного шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту Програми, що є документом державного планування місцевого рівня. Дотримання перелічених вище зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених ДДП в частині розвитку систем інженерної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних «дружніх» до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань у даній сфері.

Основними міжнародними правовими документами щодо стратегічної екологічної оцінки є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (далі – Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифікований Верховною Радою України 01.07.2015 № 562-VIII, та Детектива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, яка внесена до виконання Плану заходів з виконання Угоди Про Асоціацію між Україною (з однієї сторони) та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і іншими державами-членами (з іншої сторони), який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2017 № 1106, Бернської Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ, існуючих в Європі.

Стратегічна екологічна оцінка ДДП «Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» проводиться з забезпеченням захисту навколишнього середовища, зокрема здоров'я населення та дотриманням визначеної в Протоколі про СЕО мети.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Мета державної екологічної політики та її стратегічні цілі наведені на рис. 5.1.

Рисунок 5.1 Мета та стратегічні цілі державної екологічної політики.

Аналіз відповідності цілей напрямів «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1 Аналіз відповідності напрямків Програми стратегічним цілям державної екологічної політики України.

Напрями «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки»	Стратегічні цілі державної екологічної політики України				
	1. Формування у суспільстві екологічних цілей і засад сталого споживання та виробництва	2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-екологічного розвитку України	4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1. Охорона та раціональне використання водних ресурсів.	x	+	+	+	x
2. Охорона атмосферного повітря.	x	+	+	+	x
3. Охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу).	x	+	+	+	x
4. Збереження природно-заповідного фонду.	x	x	x	x	+
5. Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів.	x	x	x	x	x
6. Розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці.	+	x	+	+	+

□ Для оцінки відповідності цілей виконувалась наступна методика:
 «+/-» стратегічні цілі враховано/не враховано у напрямках Програми
 «x» стратегічні цілі нейтральні по відношенню до напрямків Програми

ДДП «Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Водного кодексу України та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

- I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті Бахмутської міської ради, у місцевих періодичних друкованих ЗМІ, а також у загальнодоступному місці – в приміщенні Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради за адресою: вул. Миру, 44, м. Бахмут, Донецька область, 84511, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;
- IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;
- V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;
- VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;
- VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання заходів та проектів Програми є:

- ✓ розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища – висновку з оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України);
- ✓ встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;
- ✓ використання сучасних технологій в системах опалення та використання альтернативних джерел енергії;
- ✓ недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- ✓ скорочення понаднормативних втрат води та теплової енергії в мережах;
- ✓ впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;
- ✓ недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;
- ✓ недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;
- ✓ утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;
- ✓ утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України Програма відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до Програми перераховані нижче.

1) *Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року*. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII.

Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

2) *Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року* Затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17.02.2020 № 147/5-20.

Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року виконання Закону України «Про засади державної регіональної політики», відповідно до Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2015 року № 932 (із змінами). Організаційні аспекти підготовки Стратегії визначені розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 24 січня 2019 року № 65/5-19 «Про розробку Стратегії розвитку Донецької області та плану заходів з її реалізації» (із змінами).

Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року узгоджуються зі:

- Стратегічними та оперативними цілями проекту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року;
 - Основними засадами (стратегіями) державної екологічної політики України на період до 2030 року;
 - Національною стратегією управління відходами України до 2030 року;
 - Національним планом скорочення викидів від великих спалювальних установок;
- Діючими на території області регіональними програмами екологічного спрямування, серед яких: Програма поводження з відходами в Донецькій області на 2016-2020 роки; Програма «Чисте повітря Донеччини 2018-2020 роки та прогноз до 2030 року»;

Регіональна програма поводження з промисловими відходами в Донецькій області на 2018-2020 роки; Регіональна програма формування та розвитку екологічної мережі в Донецькій області на період 2019-2022 роки.

Стратегічними цілями розвитку Донецької області є: забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону; забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону; побудова конкурентоспроможної та смарт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю; забезпечення інвестиційно привабливого клімату в регіоні і створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури; забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні.

3) *Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року.* Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

5) *Регіональна програма формування та розвитку екологічної мережі в Донецькій області на період 2019-2022 роки.* Затверджена розпорядженням голови Донецької облдержадміністрації, керівником обласної військово-цивільної адміністрації від 19.03.2019 № 300/5-18.

Головна мета Програми є – спрямування дій обласних та місцевих органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування на реалізацію пріоритетних напрямків у формуванні елементів та розвитку регіональної та місцевих екомереж.

Соціально-екологічною метою Програми є збільшення площі земель області з природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження їх різноманіття, близького до притаманного їм природного стану, та формування їх територіально єдиної системи для забезпечення можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин, яка б забезпечувала збереження природних екосистем, видів рослинного і тваринного світу та їх популяцій. При цьому регіональна екологічна мережа має відповідати вимогам щодо її функціонування в національній екологічній мережі та виконувати провідні функції щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Крім того, Програма має сприяти збалансованому та невиснажливому використанню біологічних ресурсів у господарській діяльності.

Реалізація Програми забезпечить створення умов для збереження та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття регіону, а також сприятиме:

- підтриманню екологічної рівноваги на території області;
- посиленню узгодженості діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських екологічних організацій у розв'язанні проблем екологічної безпеки;
- забезпеченню збалансованого та невиснажливого природокористування на значній частині території області;
- запобіганню безповоротній втраті біологічного різноманіття в регіоні та збереженню окремих видів тварин і рослин, цінних природних угруповань;
- розвитку ресурсної бази для заняття екологічним туризмом, відпочинку та оздоровлення населення;

- підвищенню рівня екологічної свідомості населення.

б) *Регіональна цільова програма щодо здійснення розчистки та регулювання русел річок на 2018-2022 роки.* Програму у новій редакції затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 10 вересня 2020 року № 1007/5-20 «Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 10 вересня 2018 року № 1123/5-18».

Головна мета – перетворення басейнів річок у стабільні ландшафти з дотриманням екологічних нормативів, як це передбачено Водним кодексом України та Директивою 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» від 23 жовтня 2000 року (із змінами), з «добрим» станом поверхневих вод, відновлення їх рекреаційної привабливості; аналізу сучасного стану водних об'єктів та основних джерел впливу на їх стан для забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень; розробки переліку першочергових заходів, спрямованих на оздоровлення водних об'єктів, зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я населення, запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру.

Досягнення мети Програми має стати важливою умовою для забезпечення комплексного підходу для вирішення питань здійснення розчистки та регулювання русел річок Донецької області, а саме:

- інженерний захист від підтоплення сільськогосподарських угідь і населених пунктів, розташованих у межах меліорованих територій;
- будівництво, реконструкція та капітальний ремонт гідротехнічних споруд, захисних протипаводкових дамб, берегоукріплювальних споруд, розчищення та регулювання русел річок і водойм;
- упорядкування споруд водовідведення на об'єктах житлово-комунального господарства, господарських об'єктах та урбанізованих територіях;
- відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного стану річок та ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

При аналізі цілей державної екологічної політики розглядалися також галузеві програми регіонального та місцевого рівня. Цілі державної екологічної політики та їх відображення в Програмі наведені в табл. 5.2.

Оцінка відповідності ДДП цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм.

В процесі стратегічної екологічної оцінки Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту Програми був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даної Програми зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах – звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проектів Програми, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ДДП «Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі на здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно із «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації будівництва різних об'єктів комунальних, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації об'єктів будуть виникати негативні наслідки у вигляді утворення відходів, порушення рослинного покриву під час провадження планованої діяльності, збільшення кількості автотранспорту. Можливо, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Також під час виконання будівельних і монтажних робіт слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, рослинний і тваринний світи, ґрунти та водні ресурси. Крім того, при роботі двигунів будівельних машин, механізмів та автотранспорту на навколишнє середовище буде чинитися шумовий вплив – акустичне забруднення. За тривалістю зазначені види впливу будуть носити тимчасовий характер, обмежений розрахунковим терміном будівництва, по межах впливу – локальне, обмежене простором ведення будівельних робіт. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистем населеного пункту.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів, додаткове споживання ресурсів. Основна кількість забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, є відпрацьовані гази техніки та автотранспорту. Токсичність відпрацьованих газів обумовлюється змістом у них окису вуглецю й діоксиду азоту, кількість яких залежить від кількості спожитого палива та технічного стану двигунів.

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація ДДП призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності будуть мати значний сумарний негативний вплив на довкілля, – є незначною. Це пов'язане з тим, що всі види впливів на навколишнє середовище мають незначну за силою та масштабом дію (незначне збільшення чисельності населення, додаткове енерго- та ресурсоспоживання). Тому наявність та розвиток кумулятивних наслідків малоімовірні. Для стовідсоткового виявлення кумулятивних наслідків необхідно проводити постійний контроль за якістю ґрунту, харчових продуктів місцевого виробництва, питної води тощо.

Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом певного часу перевершують можливість їх асиміляції або трансформації. На прилеглий території великі підприємства забруднювачі – відсутні. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість

виникнення кумулятивного впливу який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації території з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті впровадження проектних рішень відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Обрана технологія розміщення забудови є більш екологічно безпечна.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Можливий сумарний ефект деяких речовин при викиді забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років). З боку соціально-економічних умов провадження діяльності буде мати позитивний наслідок: зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км; зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км; збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць та скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короточасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь, при функціонуванні планованих підприємств.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації заходів та проектів Програми як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час впровадженні діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, наступні:

а) для довкілля:

- Атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел та пересувних джерел під час будівництва, розширення та реконструкції об'єктів планованої діяльності, що передбачаються заходами Програми. З метою покращення стану атмосферного повітря на території громади запланована реалізація заходів щодо: організації виробництва, встановлення та реконструкції обладнання для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин хімічного та біологічного походження, що викидаються в атмосферне повітря; організації виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря; розроблення, організації виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів;

- Ґрунти – можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. Основними заходами Програми щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів на території громади є: будівництво споруд для очищення стічних вод, реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;

- Поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, ґрунтових вод, атмосферного повітря та інше, в зв'язку з незадовільним рівнем збору, перероблення, знешкодження та складування побутових та промислових відходів виробництва. Основними заходами Програми щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на території громади є: впровадження роздільного збору відходів, реконструкція цехів утилізації осадів на очисних каналізаційних та водопровідних комплексах; будівництво та реконструкція установок знешкодження та утилізації шламів;

- Водні ресурси – можливе забруднення водних об'єктів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. Основними заходами Програми щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів в області є: будівництво у населених пунктах і розширення та реконструкція на діючих підприємствах споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання; створення водоохоронних зон та винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг; ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи артезіанських свердловин, інше;

- Здоров'я населення – фізичні, хімічні чи біологічні характеристики забруднюючих речовин створюють чи можуть створити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення. Забезпечення зниження навантаження на довкілля, зумовленого надмірним забрудненням атмосферного повітря, водних ресурсів, земель (ґрунтів), накопичення у великому обсязі відходів, планується шляхом впровадження природоохоронних заходів в рамках реалізації Програми;

б) для територій з природоохоронним статусом – реалізація Програми запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація природоохоронних заходів, що визначені Програмою не має впливу на території з природоохоронним статусом;

в) вплив на території та об'єкти Смарагдової мережі – наслідки відсутні;

г) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – заходи Програми не мають транскордонних наслідків на довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у зв'язку із цим немає потреби щодо визначення транскордонних наслідків документа державного планування.

Реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація завдань Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в регіоні.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки) буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

До довгострокових наслідків відноситься питання забруднення атмосферного повітря, що склалися під впливом фізико-географічних умов басейну, насамперед кліматичних умов. Значного негативного впливу під час реалізації заходів та проектів ДДП на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих Програмою. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення даної Програми і рекомендацій що виникли в результаті виконання SEO.

Реалізація ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються основних напрямків Програми, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів в області.

Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади. Програмою заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- створення водоохоронних зон, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів;
- переоснащення виробництва із впровадженням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосуванням сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів;
- забезпечення застосування раціональних, екологічно безпечних технологій видобування корисних копалин;
- забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- підвищення рівня обізнаності населення з питань охорони довкілля, екологічна освіта і виховання.

Сукупність природоохоронних заходів забезпечать сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань передбачених Програмою сприятиме запобігання погіршенню екологічної ситуації та здоров'я населення, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки області.

Основними складовими результативності є:

- поліпшення екологічної ситуації на території громади;
- зниження рівня антропогенного навантаження на довкілля;
- забезпечення раціонального природокористування;
- покращення гідрологічного режиму річок;
- забезпечення належного санітарно-екологічного стану прибережних захисних смуг;
- покращення якості води природних джерел;

- забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- запровадження системи роздільного збирання твердих побутових відходів з метою використання відходів у якості вторинної сировини;
- збереження та розширення території природно-заповідного фонду області;
- вжиття заходів щодо охорони та відтворення водних біоресурсів;
- розробка проектів визначення розмірів і меж водоохоронних зон;
- реконструкція існуючих та будівництво нових очисних споруд для очищення стічних вод;
- будівництво, реконструкція та технічне переоснащення очисних споруд;
- встановлення сучасних видів очисного обладнання скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням технічного стану та благоустрою водойм;
- модернізація та реконструкція існуючих водопровідних та каналізаційних мереж;
- запровадження сучасних методів очистки викидів забруднюючих речовин на підприємствах;
- перехід на європейські стандарти якості палива для автотранспорту;
- залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони навколишнього природного середовища;
- проведення просвітницької роботи та формування проєкологічного мислення населення;
- розгалуження системи спостережних пунктів за забрудненням довкілля та оснащення їх сучасними приладами контролю та інше.

Узагальнений перелік заходів, які передбачається вжити для запобігання зменшення та пом'якшення негативних наслідків у досягненні стратегічних цілей та завдань Програми:

1. Доопрацювання і експертне вдосконалення системи реалізації заходів та проектів Програми (з фокусуванням на випереджаючий аналіз кількісних даних по атмосферному повітрю; водним ресурсам; земельним ресурсам та ґрунтам; біорізноманіттю, у т.ч. рослинному і тваринному світу, лісам і територіям природно-заповідного фонду; відходам і забрудненим промисловим і комунальним стічними водами; стану громадського здоров'я – складовим стану довкілля).

2. Організація і впровадження ефективної системи постійного моніторингу фактичного впливу на довкілля реалізації заходів та проектів Програми, включаючи добір кваліфікованих експертів, формування зворотнього зв'язку та здійснення процедур можливого коригування чи внесення змін до проектів за даними моніторингу складових стану довкілля.

3. Забезпечення системи постійного моніторингу необхідними технічними засобами (аналітичні приладові комплекси та регіональні мережі їх розміщення на території області) і комп'ютерною технікою та ліцензованим програмним забезпеченням, а також – стандартизованими методиками вимірювань стану довкілля і обчислення та узагальнення результатів вимірювань складових стану довкілля.

4. Формування системи інформування громадськості та організації ефективних форм громадського обговорення щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків впливу на складові довкілля у процесі виконання заходів та проектів Програми, у т.ч. на основі даних моніторингу та з формуванням пропозицій і рекомендацій громадськості.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостаток інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки будуть розглянуті наступні альтернативи:

Зважаючи на комплексність рішень Програми, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей Програми, призначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень. При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення. Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми. Разом з тим, в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки буде розглянуто наступну альтернативу: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Звітом була визначена наступна перспектива щодо вивчення наявних альтернатив та їх вплив на навколишнє середовище – варіант «нульової альтернативи» та «базовий сценарій (реалістичний)».

У варіанті «нульової альтернативи» розглядається ситуація сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект Програми. За результатами аналізу визначено, що в форматі сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток громади та територій, що пропонується до розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, є малоперспективним, ускладненим, з погіршенням екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, водних ресурсів та інших обмежень (ПЗС, СЗЗ, зон охорони об'єктів водопостачання тощо).

При цьому в якості базового сценарію обраний другий «реалістичний» сценарій розвитку водопровідно-каналізаційного господарства.

Базовий сценарій (реалістичний) – подальший поступовий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади. Цей сценарій передбачає:

1. Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км.
2. Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км.
3. Збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць.
4. Скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті на 3,3 %.

Вибір майданчиків будівництва проєктованих об'єктів проведено на підставі обґрунтувань найбільш раціонального використання земель, технічного і технологічного забезпечення об'єктів будівництва, розташування існуючих транспортних і інженерних об'єктів, а також соціально-економічного розвитку населеного пункту і регіону.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність та прийнятність планованої діяльності і обґрунтування технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє природне середовище в період будівництва та експлуатації будівель і споруд, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Під час здійснення стратегічної екологічної виконано:

- збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища при використанні даних, зазначених у Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Донецькій області у 2019 році, Екологічному паспорті Донецької області, Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, Екологічному паспорті території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади 2020 рік тощо;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін ДДП з точки зору екологічної ситуації;
- проведення консультацій із органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення;
- проведення консультацій з громадськістю – громадських обговорень та конкретного виявлення поточних екологічних проблемних питань області, та, водночас, попередження можливих негативних впливів реалізації завдань Програми.

При цьому використані такі методи:

- ✓ історичний метод – вивчення та аналіз формування й розвитку об'єктів території проектування у хронологічній послідовності;
- ✓ таксономічні методи – оцінка та ранжування ризиків впливу екологічних чинників на стан здоров'я населення та навколишнього середовища;
- ✓ метод ведення екологічного моніторингу – запровадження постійних у часі спостережень.

Вищевказані методи та підходи базуються на ключових принципах прийняття екологічно безпечних рішень – попередження та запобігання шкодочинному антропогенного впливу.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП є його відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз проекту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристики поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань.

2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;

3) розглянуто способи ліквідації наслідків;

4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту ДДП;

6) проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту ДДП.

При підготовці Звіту про стратегічну екологічну оцінку були виявлені наступні труднощі:

- відсутність детальних методичних рекомендацій із здійснення СЕО;
- відсутність рекомендацій щодо вибору методів аналізу відповідно стадії ДДП;
- відсутність методики, що дозволяють здійснювати довгострокові прогнози впливу об'єкту на довкілля;

- відсутність актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та особливо моніторингу довкілля безпосередньо для території регіону, що розглядається у відкритому доступі;
- відсутність у відкритому доступі текстових та графічних даних щодо моніторингу проявів екзогенних та ендегенних геологічних процесів.

Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки спрямована на дотримання високих екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від заходів та проектів Програми вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та здоров'я населення. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або послаблення.

Загальнодержавний моніторинг довкілля здійснюється у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля». Система моніторингу спрямована на: удосконалення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; покращення оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; сприяння раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, сталого розвитку.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм їх власності та підпорядкування, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані та/або узагальнену інформацію для її комплексного оброблення (відповідно до п. 10 Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля»).

В основі моніторингової оцінки лежить система кількісних і якісних індикаторів, що характеризують повноту та ефективність реалізованих рішень та який вплив це справляє на систему управління.

Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистеми для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Державна система екологічного моніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проектів і заходів.

Екологічний моніторинг довкілля здійснюється за достроковою державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу довкілля, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екологічного моніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно зі своєю компетенцією отримують та обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів.

Об'єктами інформатизації в Державній системі екологічного моніторингу довкілля України є процеси відомчої екологічної діяльності та їх інтеграція на локальному, адміністративно-територіальному і державному рівнях, які відповідно охоплюють:

- території промислово-міських агломерацій, санітарно-захисних зон великих підприємств в тому числі АЕС, великих водоймищ, природоохоронних зон та інших спеціально визначених просторових одиниць;
- території областей України;

- території промислово-економічних регіонів, басейнів, великих річок та України в цілому.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку території та підвищення якості життя населення.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

На підставі проведеного аналізу ДДП зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Моніторинг реалізації Програми включає моніторинг реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого проведенням комплексу заходів з покращення стану навколишнього природного середовища

Моніторинг базується на розгляді індикаторів та аналізі досягнення запланованих цілей. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання заходів Програми.

Слід зазначити, що окремі індикатори дозволяють оцінити прямі наслідки впливу реалізації заходів Програми на довкілля, окремі – опосередковані.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування комплексу природоохоронних заходів у майбутньому. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Враховуючи, що ДДП «Програма реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» розроблена з метою забезпечення ефективної реалізації Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року доцільно скористатися показниками, які встановлені в Стратегії для стратегічної цілі «Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону».

Звітом про СЕО рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками в області, в яких реалізуються заходи Програми, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми;
- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками у містах області в яких реалізуються заходи Програми, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Таблиця 9.1 Екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми.

№	Індикатор
<u>Атмосферне повітря</u>	
1.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
2.	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря
3.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т
4.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг
<u>Водні ресурси</u>	
5.	Обсяги забору та використання свіжої води
6.	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
7.	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
<u>Здоров'я населення</u>	
8.	Природний приріст, скорочення (–) осіб
9.	Рівень захворюваності населення області

Таблиця 9.2 Моніторинг та контроль заходів з реалізації Програми проводиться щороку за такими показниками:

Показники	Одиниця виміру
кількість автоматизованих постів спостережень за станом атмосферного повітря	одиниць
індекс забруднення атмосферного повітря	умовних одиниць
відсоток населених пунктів області, де запроваджено роздільне збирання ТПВ	%
кількість заходів з поліпшення гідрологічного режиму та санітарного стану водних об'єктів, реконструкції споруд для очищення стічних та зливових вод	одиниць
кількість просвітницьких заходів, телевізійних передач та публікацій у засобах масової інформації з питань охорони навколишнього природного середовища та стану довкілля	одиниць
Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання	км
Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення	км

Моніторинг наслідків виконання «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» для довкілля заплановано проводити щорічно.

На підставі результатів державного статистичного спостереження проводити порівняльний аналіз фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками.

У разі виявлення перевищень минулорічних показників проводиться аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів та проектів Програми.

Крім того, заплановано проводити порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів Програми за всіма напрямками.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

На теперішній час Донецька область знаходиться в зоні проведення операції Об'єднаних сил, а частина її території (включаючи територію, по якій проходять кордони з сусідньою країною) тимчасово не підконтрольна українській владі. Процеси, які відбуваються на цій території, на даний момент є неконтрольованими та мають наслідки, які важко оцінити.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» виявлено відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

11.Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП «Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки» було окреслено першочергову пріоритетність утвердження екологічної безпеки та захисту навколишнього природного середовища, що у свою чергу слугують гарантими високого рівня безпеки, покращення стану здоров'я населення та екологічної ситуації території. Проектом документу державного планування враховані наявні проблеми території і запропонована найбільш екологічно доцільна та економічно вигідна його територіальна організація та подальший сталий розвиток.

У зв'язку з необхідністю внесення додаткових заходів до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Бахмутської міської ради від 23.12.2020 № 7/3-64 (зі змінами), яка, відповідно до висновку робочої групи з організації і проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, які розробляються та/або підлягають затвердженню Бахмутською міською радою (далі – Робоча група) від 10.12.2020 № 845/04, згідно протоколу № 9 від 10.12.2020 засідання Робочої групи, не проходила процедуру СЕО, керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» щодо проходження процедури СЕО до Програми, постала необхідність проходження процедури стратегічної екологічної оцінки до Програми в повному обсязі.

Програму розроблено враховуючи результати громадського обговорення проекту Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки, у зв'язку із закінченням терміну дії Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на 2018-2020 роки, відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про житлово-комунальні послуги», «Про питну воду та питне водопостачання», «Порядку розроблення, фінансування, моніторингу міських цільових програм та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням Бахмутської міської ради від 22.02.2017 №6/98-1780 (зі змінами), керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів, державних, регіональних та галузевих програм у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Ініціатором розроблення Програми є Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради, розробником та співрозробником Програми – є Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради та Комунальне підприємство «БАХМУТ-ВОДА» (далі – КП «БАХМУТ-ВОДА»). Учасниками Програми – є КП «БАХМУТ-ВОДА».

Головною метою Програми є створення умов для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, реформування та сталий розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно-обґрунтованими тарифами, зменшення впливу стічних вод на природні водні об'єкти. Термін реалізації Програми: 2021-2025 роки. Етапи реалізації Програми: 1 етап: 2021-2022 роки

2 етап: 2023-2025 роки.

У Програмі передбачено природоохоронні заходи, спрямовані на покращення екологічного стану регіону, у відповідності до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Основними завданнями Програми є:

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання;

- розвиток та реконструкція систем водопостачання;
- покращення умов експлуатації мереж;
- розвиток та реконструкція систем водовідведення;
- поліпшення якості питної води.

Виконанням Програми є забезпечення споживачів послугами водопостачання та водовідведення в достатній кількості з високою якістю при оптимальних, економічно обґрунтованих тарифах, які забезпечують беззбиткове функціонування підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Джерела фінансування Програми є кошти державного бюджету, обласного бюджету, бюджету Бахмутської міської територіальної громади: кошти підприємства та кошти інших джерел. Обсяг фінансування Програми визначається щороку та затверджується Бахмутською міською радою на відповідний фінансовий рік.

Основними результатами, яких планується досягнути є:

1. Зменшення протяжності аварійних мереж водопостачання на 64,7 км.
2. Зменшення протяжності аварійних мереж водовідведення на 12,8 км.
3. Збільшення парку спецтехніки на 12 одиниць.
4. Скорочення рівня витоків та не виробничих втрат води у місті на 3,3 %.

Структуру Програми побудовано відповідно до вказаних пріоритетних напрямів розвитку

Напрямок 1. Охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

Напрямок 2. Розвиток та реконструкція систем водопостачання.

Напрямок 3. Покращення умов експлуатації мереж.

Напрямок 4. Розвиток та реконструкція систем водовідведення.

Напрямок 5. Поліпшення якості питної води.

Управління розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради здійснює координацію та забезпечує виконання Програми. Міська рада здійснює контроль за ходом реалізації Програми та ефективним використанням коштів.

Проектом змін до Програми передбачено внесення додаткових заходів, а саме: «Реконструкція системи водопостачання Кліщіївського водозабору м. Бахмут», «Будівництво каналізаційної насосної станції по пров. Першотравневому, б/н в смт Красна Гора м. Бахмут Донецької області».

Програма передбачатиме реалізацію видів діяльності щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, одночасно виконуються два критерії визначені статтею 2 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Таким чином, проведення процедури стратегічної екологічної оцінки Програми є обов'язковим.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для впровадження природоохоронних, ресурсозберігаючих технологій та заходів, спрямованих на запобігання, зменшення та усунення забруднення довкілля в процесі стратегічного планування.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Виконання заходів Програми не загрожує територіям з природоохоронним статусом, які є найбільш чутливими елементами територіальних екосистем.

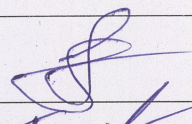
Заходи Програми не суперечать міжнародним угодам, державним програмам та планам, а навпаки спрямовані на їх безумовне дотримання та виконання.

Розроблення Програми було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Впливи на довкілля, що будуть виникати при проведенні заходів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів, що забезпечуватиметься застосуванням сучасних технічних рішень та проходження процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) на місцевих рівнях, за потреби.

Реалізація заходів Програми за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов Програми із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади та досягнення вищих стандартів життя.

12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку

№ зп.	Прізвище, ім'я, по- батькові	Кваліфікація	Підпис
1	Маліновська Ю.С.	Інженер-еколог	
2	Божко О.С.	Магістр екологічної безпеки	